Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 192 (5866) 21 жніўня 1937 г., субота ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

АРТЫКУЛЫ:
Перадавы — Ленінская тэорыя, ператвораная ў жыццё.
ДВАЦЦАЦЬ ГОД РАБОТЫ ЛЕНІНА «ГОСУДАРСТВО И РЕВОЛЮЦИЯ»:
М. Міцін — Геніяльнае тварэнне.
Н. Марнаў — Як падаецца «Государство и революция».
П. Чэрэмных — Соцыялістычная і буржуазная дэмакратыя — 2 стар.
Д. Осіпаў — Фашызм і дзяржава — 3 стар.
Звярнуць кожнаму калгасніку незаконна адрэзаную прысядзібную зямлю. 1 стар.
Да новага навучальнага года:
М. В-ы — Навесці парадак у школах Мінскага раёна — 3 стар.
Ад урадавай Камісіі па арганізацыі пералётаў Масква—Паўночная Амерыка.
Гутарка з начальнікам Галоўнага кіраўніцтва паўночнага морскага шляху т. О. Ю. Шмідтам.
Пошукі самалёта «Н-209».
ЗА РУБЯЖОМ:
Антысавецкая правакацыя японцаў у Шанхаі.
На франтах у Іспаніі. Хваляванні ў лагеры мяцежнікаў.
Праграма адзінства дзеянняў працоўных Іспаніі.

ЛЕНІНСКАЯ ТЭОРЫЯ, ПЕРАТВОРАНАЯ Ў ЖЫЦЦЁ

У жніўні-верасні 1917 года, дваццаць год назад, Ленін напісаў свой геніяльны твор «Государство и революция» [illegible]

Звярнуць кожнаму калгасніку незаконна адрэзаную прысядзібную зямлю

ВЫПРАВІЦЬ ПАМЫЛКІ

Асобныя раёны Мозырскай акругі несур'ёзна аднесліся да надзялення калгаснікаў прысядзібнымі ўчасткамі. У Ельскім, Жыткавіцкім і Нараўлянскім раёнах, у правядзенні гэтай важнейшай работы дапушчана шмат памылак.

Па зводках, якія маюцца ў акруговым зямельным аддзеле, 714 калгаснікам Нараўлянскага раёна, патрэбна данарэзаць прысядзібныя ўчасткі, а данарэзалі ўсяго 572 калгаснікам. Тут ёсць намеры недарэзаць калгаснікам той колькасці зямлі, якую яны мелі раней, хоць плошча яе не правышала максімальнай нормы. Напрыклад, у 1934 годзе калгаснік сельгасарцелі «Колас Кастрычніка», Міхалкоўскага сельсовета, Касуха, меў 0,40 гектара прысядзібнага ўчастка, а зараз яму нарэзалі 0,30 гектара. Касуха некалькі разоў хадзіў скардзіцца ў райземаддзел і нічога не дабіўся.

Як выявілася, зараз у Ельскім раёне аказалася да 300 калгасных гаспадарак, якія не маюць нават мінімальнай нормы прысядзібы.

У Жыткавіцкім раёне з 400 гектараў на прысядзібныя ўчасткі калгаснікам адвялі толькі 83. Па калгасах Юркевіцкага сельсовета ў прысядзібныя ўчасткі калгаснікам умудрыліся ўлічыць і двары з жылымі будынкамі. Аб гэтым было паведамлена райвыканкому і райземаддзелу. Але ніхто з іх не задумваўся над тым, каб выправіць дапушчаную памылку.

Гэтыя факты гавораць аб тым, што ў Мозырскай акрузе ў рабоце па надзяленню калгасных гаспадарак сядзібамі дапушчаны вялікія памылкі, якія неабходна выправіць у бліжэйшыя дні. Трэба выявіць кожную гаспадарку, у якой незаконна абрэзан прысядзібны ўчастак і звярнуць гэту зямлю.

С. ЗАЙЦАЎ.

—о—

УЗМАЦНІЦЬ МАСАВУЮ РАБОТУ СЯРОД АДНААСОБНІКАЎ

Пры абмеркаванні пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) у вёсцы Зажэвічах (Старобінскі раён) аднаасобнік Грамека Валодзя заявіў:

— Наша комуністычная партыя і савецкі ўрад аказалі вялікую дапамогу сялянству. Для аднаасобнікаў, якія ўступаюць у калгас, даны новыя ільготы. У адказ на клопаты і дапамогу нашага роднага бацькі таварыша Сталіна я падаю заяву ў калгас.

На гэтым-жа сходзе падалі заявы аб прыёме ў калгас аднаасобнікі Ефімчык Іван і Ефімчык Нікалай.

У Доўгаўскім сельсовеце ўступілі ў калгас аднаасобнікі Рудзеня Адам і Міхназец.

Аднак трэба адзначыць, што вялікі ўздым працоўных аднаасобнікаў у Старобінскім раёне не ўзначалены партыйнымі і савецкімі арганізацыямі.

К. ГРАМАКОЎСКІ.

ВЫКАНАЦЬ ПАСТАНОВУ СНК СССР І ЦК ВКП(б)

У 1929 годзе аднаасобнікі пасёлкаў «Культура» і «Пціч», Дудзіцкага сельсовета (Смілавіцкі раён), аб'ядналіся ў калгас імя Комвуза Беларусі. К таму часу кожны з калгаснікаў меў прысядзібны ўчастак па 0,75 гектара. Такімі сядзібамі яны карысталіся да 1935 года.

У 1935 годзе сядзібы былі абрэзаны да 0,33 га. Гэта было зроблена па-шкодніцку, незаконна, бо згодна пастановы НКЗ СССР і Сельгасаддзела ЦК ВКП(б) для калгаснікаў Смілавіцкага раёна максімальная норма прысядзібных участкаў вызначана ў 0,60 гектара, значыць калгасны двор можа мець прысядзібны ўчастак у размеры да 0,60 га.

Пастанову СНК СССР і ЦК ВКП(б) «Аб аказанні дапамогі калгаснаму сялянству Беларускай ССР і аб ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў калгасным упарадкаванні» калгаснікі сустрэлі з вялікай радасцю. Яны, у прыватнасці, спадзяваліся, што ім будзе звернута незаконна адрэзаная зямля.

Але, як відаць, у Смілавічах гістарычную пастанову партыі і ўрада не разумеюць. У дарэзцы сядзіб калгаснікам адмовілі. У сельсовет і калгас прыязджалі прадстаўнікі раённых арганізацый. На скаргу калгаснікаў яны па чыейсьці ўказцы адказалі:

— Раз калгас два гады карыстаецца гэтай зямлёй, вярнуць яе калгаснікам нельга. Калгаснікі маюць прысядзібныя ўчасткі па 0,33 гектара, гэта больш вызначанага законам мінімума, і таму дарэзваць не будзем.

Гэта не адзінае скажэнне гістарычнай пастановы партыі і ўрада ў Смілавіцкім раёне. Ёсць факты, калі некаторым калгаснікам сядзібы наразаюцца не каля іх двароў, а воддаць — на палявых землях калгаса.

Скажэнні Сталінскага закона неадкладна павінны быць выпраўлены.

С. РУНЦО.

ГРУБАЕ ПАРУШЭННЕ ПАСТАНОВЫ

На сходзе ў калгасе «Чырвоная зорка», Шчадрынскага сельсовета (Парыцкі раён) прадстаўнік райкома КП(б)Б тав. Несцюк даў такую ўстаноўку — абмяраць і наразаць прысядзібныя ўчасткі такімі, якімі яны былі да калгаса, але ў размеры ад 0,35 да 0,60 гектара.

Колькі-ж дакладна кожны калгасны двор павінен атрымаць зямлі — невядома. Аб гэтым ім нават ніхто нічога не гаворыць.

Пачалося надзяленне калгасных гаспадарак прысядзібнымі ўчасткамі. Старшыня праўлення Пішчала надзяленне прысядзібнымі ўчасткамі калгаснікаў даручыў брыгадзірам.

Брыгадзіры ў гэтай справе твораць яўнае злачынства. Свайму свату або куму яны адмяраюць 0,60 гектара, а другім па 0,30 — 0,20 і нават 0,10 гектара.

У другой брыгадзе комсамольцы—брыгадзіру трактарнай брыгады Шчадрынскай МТС тав. Хорт Мані, у якой на ўтрыманні 4 непрацаздольных дзяцей, далі 0,10 гектара, бо яе бацька меў да ўступлення ў калгас таксама 0,10 гектара.

Усё гэта стварыла нездаровыя настроі ў калгасе. Брыгадзірам падхалімнічаюць, стараюцца ўгадзіць ім, бо інакш прысядзібнага ўчастка, які паложан па закону, не атрымаеш.

Старшыня сельсовета Дудко разам з старшынёй праўлення калгаса Пішчала не толькі не забяспечылі правядзенне пастановы партыі і ўрада ў жыццё, але пасутнасці сталі на шлях антыдзяржаўных дзеянняў.

Раённыя арганізацыі ведаюць аб гэтым, але ніякіх мер не прымаюць. Інструктар райкома КП(б)Б Бурнэйка часта бывае ў калгасе, аднак на скаргі калгаснікаў ён не звяртае ўвагі.

КАЛГАСНІК.

ШЫРОКА РАЗГОРТВАЦЬ САМАКРЫТЫКУ

Калгаснікі сельгасарцелі імя Кагановіча і аднаасобнікі вёсак Кавалеўшчына і Чыжоўка, Мардашэвіцкага сельсовета (Дубровенскі раён) у рэзалюцыі сходу пішуць:

«Мы запэўняем нашу слаўную комуністычную партыю, наш рабоча-сялянскі ўрад і правадыра народаў таварыша Сталіна, што беларускае сялянства—усе як адзін у выпадку нападу ворага стануць на абарону сваёй вялікай дарагой радзімы. Сваёй адданай і чэснай работай зробім калгасы непрыступнай крэпасцю абароны. Шырока разгорнем крытыку і самакрытыку, узнімем рэволюцыйную пільнасць, каб да канца выкарчаваць шкодныя дзеянні ворагаў у калгасах.

Шкодніцкія акты ў нашым калгасе праводзіліся з мэтай разбурыць соцыялістычную гаспадарку. Прысядзібныя ўчасткі калгасным гаспадаркам даваліся за кілометр ад хаты, а былым кулакам — у цэнтры калгаснай сядзібы.

Адказнасць за гэта шкодніцтва нясуць у першую чаргу былыя старшыні калгаса Вазміцель Гаўрыла, Пруднікаў Астап, а таксама былыя кіраўнікі раёна».

По даручэнню сходу:

А. ВАЗМІЦЕЛЬ, ШЧАРБЯНОК, ПАХОМЕНКА, НЕРОДА.

ВЫШЭЙ РЭВОЛЮЦЫЙНУЮ ПІЛЬНАСЦЬ

Байцы і камандзіры Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі № школы, абмеркаваўшы на агульным сходзе пастанову СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б), у сваім пісьме да беларускага калгаснага сялянства пішуць:

«Мы, сыны беларускага народу, стаім на абароне заходніх рубяжоў нашай радзімы ад азвярэлых кровежадных драпежнікаў—фашыстаў. Сваю грозную большэвіцкую зброю мы трымаем моцна і непахісна.

— Беларускі народ, сынамі якога з'яўляемся мы, ніколі і нікому не дазволіць адарваць Савецкую Беларусь ад вялікага СССР. Беларускі народ пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі і правадыра працоўных таварыша Сталіна змагаўся за вызваленне БССР ад белапольскай акупацыі. Пад кіраўніцтвам партыі і таварыша Сталіна беларускі народ змагаецца за пабудову бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

Мы запэўняем партыю і вялікага Сталіна, што пад непасрэдным кіраўніцтвам бліжэйшага яго саратніка любімага наркома абароны таварыша Варашылава мы не пашкадуем ні сваіх сіл, ні свайго жыцця для абароны і ўмацавання перамог вялікай соцыялістычнай рэволюцыі. Мы яшчэ больш узмоцнім работу над вывучэннем сваёй баявой тэхнікі, над авалоданнем большэвізмам і яшчэ мацней згуртуемся вакол партыі Леніна—Сталіна і правадыра ўсіх працоўных таварыша Сталіна».

**
*

«Ніякія шкодніцкія дзеянні ворагаў не могуць спыніць будаўніцтва соцыялізма ў нашай краіне, — пішуць у рэзалюцыі агульнага схода калгаснікі сельгасарцелі «Штурмавец», Шастакоўскага сельсовета (Копыльскі раён).—Той, хто паімкнецца напасці на нашу шчаслівую зямлю вялікага Савецкага Саюза, паложыць сваю галаву ад знішчальнага ўдару нашай любімай Чырвонай Арміі.

Мы, калгаснікі, з яшчэ большай энергіяй будзем змагацца за ўмацаванне абароназдольнасці нашай радзімы, за большэвіцкія калгасы, за высокі ўраджай і заможнае жыццё. Асеннюю сяўбу правядзем не больш, як за 7 дзён. Высока паднімем кошт працадня ў калгасе».

**
*

У адказ на пастанову комуністычнай партыі і савецкага ўрада будзем мацаваць нашы калгасы, да канца выкрываць усіх гадаў, якія шкодзілі і шкодзяць у нашым калгасным жыцці, — заявіў на сходзе ў сельгасарцелі «Пуцілавец», Камсеніцкага сельсовета (Круглянскі раён) калгаснік Ражкоў Нікіфар.

Калгас яшчэ да 10 жніўня скончыў уборку зернавых на плошчы 187 гектараў і выканаў абавязковыя пастаўкі збожжа дзяржаве.

Л. АНДРАБАЙКА.

АД УРАДАВАЙ КАМІСІІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ ПЕРАЛЁТАЎ МАСКВА—ПАЎНОЧНАЯ АМЕРЫКА

Лётчык Задкоў на гідраплане «СССР Н-2» 20 жніўня прыляцеў на мыс Бароу на Алясцы, адкуль пачне росшукі самалёта «Н-209».

Ледакол «Красин» знаходзіцца за 10 міль ад мыса Бароу, стаіць у дзесяцібальным ільду, чакаючы спынення туману для далейшага руху.

Набыты ў Амерыцы гідраплан «СССР Л-2» пад камандаваннем Вілкінса пераляцеў з Нью-Ёрка ў Порт Артур (у Канадзе ля возера Верхняга).

Закончана заводская падрыхтоўка трох самалётаў «АНТ-6» у Маскве. На 21 жніўня назначаюцца пробныя палёты перад вылетам экспедыцыі ў Арктыку.

У складзе экспедыцыі Героі Савецкага Саюза тт. Шэвялеў (начальнік экспедыцыі), Вадап'янаў (камандзір атрада і камандзір самалёта «Н-170»), Молакаў (камандзір самалётаа «Н-171»), Алексееў (камандзір самалёта «Н-172»), Спірын (флаг-штурман). Экіпажы самалётаў у асноўным складаюцца з удзельнікаў экспедыцыі на Паўночны полюс. (БЕЛТА).

ПІСЬМО ПАВЕРАНАГА У СПРАВАХ ЗША Ч. В. АБ. НАРОДНАГА КАМІСАРА ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ СССР тав. ПАЦЁМКІНУ

Паверанны ў справах ЗША ў СССР пан Лой В. Гендэрсон звярнуўся 17 жніўня да ч. в. аб. народнага камісара замежных спраў СССР тав. В. П. Пацёмкіна з пісьмом, у якім выказаў надзею, што тав. Леванеўскі і ўвесь экіпаж самалёта «Н-209» будуць хутка па-за небяспекай і змогуць працягваць свае геройскія доследы ў Арктыцы.

(БЕЛТА).

ГУТАРКА З НАЧАЛЬНІКАМ ГАЛОЎНАГА КІРАЎНІЦТВА ПАЎНОЧНАГА МОРСКАГА ШЛЯХУ т. О. Ю. ШМІДТАМ

Адсутнасць радыёсувязі з самалётам «СССР Н-209» тав. Леванеўскага, а значыць, невядомасць месца яго пасадкі, робіць росшукі яго аперацыяй выключна труднай, у асаблівасці ва ўмовах восені. Таму, для поспеху аперацыі патрабуецца вялікі маштаб работы.

Савецкі ўрад у часе выратавання экспедыцыі Нобіле ў 1928 годзе і экспедыцыі «Челюскина» ў 1934 годзе кінуў на пошукавыя і выратоўчыя работы велізарныя сілы, якія забяспечылі поўны поспех гэтых аперацый. Таксама і ў даным выпадку ўрад прадаставіў камісіі па арганізацыі пералёту неабмежаваныя матэрыяльныя і грашовыя сродкі. Непасрэднае кіраўніцтва пошукавымі аперацыямі ўрадавая камісія ўсклала на Галоўпаўночморшлях і асабіста на мяне.

Усяго на пошукавыя работы рушана 9 вялікіх самалётаў (чатырохматорных і двухматорных) і шэсць аднаматорных самалётаў — дапаможных. У гэты лік уваходзяць чатырохматорныя самалёты «АНТ-6» — удзельнікі пералёту на Паўночны полюс. Адзін з іх (лётчыкаў Мазурука і Казлова) знаходзіцца на в. Рудольфа. Аднак, мы не лічым мэтазгодным яго ізалявана пасылаць на росшукі, бо поспех больш забяспечан, калі паляціць вялікі атрад, які разам ахопіць поглядам шырокую паласу ільду (да 100 клм. шырынёй). Тры другія самалёты гэтага тыпу заканчваюць падрыхтоўку ў Маскве і ў бліжэйшыя дні вылецяць на востраў Рудольфа, а адтуль — на станцыю «Паўночны полюс».

Адначасова арганізуюцца росшукі ў амерыканскім сектары. Ужо набыт у Амерыцы вялікі самалёт «Кансалідэйтэд» тыпу лятаючай лодкі, які аказаўся палкам падрыхтаваным для экспедыцыі на Новую Гвінею, але пераўступлен нам. Гэта—адзін з лепшых навейшых самалётаў з двума магутнымі маторамі па адной тыс. сіл, коштам 230 тыс. даляраў. На гэтым самалёце, атрымаўшым апазнавальныя знакі «СССР Л-2», паляціць вядомы даследчык Вілкінс і група лепшых палярных лётчыкаў Канады і ЗША. Савецкі ўрад прыняў таксама прапанову вядомага лётчыка Матэрна і фінансуе яго палёты. Уся падрыхтоўка палётаў з боку Амерыкі сканцэнтроўваецца ў паўпрэдстве СССР у тав. Уманскага, у распараджэнне якога на расходы першага перыяда пераведзена 125 тыс. даляраў.

У Амерыку-ж прыбыў пpыляцеўшы з Охопка савецкі двухматорны гідрасамалёт «СССР Н-2» лётчыка Задкова. На дарозе з заходняга сектара Арктыкі ва ўсходні знаходзяцца вялікія самалёты «СССР Н-206» і «СССР Н-207», а аднаматорныя самалёты размешчаны часткаю на ледаколе «Красин» (недалёка ад мыса Бароу на Алясцы), часткаю на востраве Рудольфа.

Падрыхтоўка ўсіх экспедыцый вядзецца ўзмоцненымі тэмпамі. Аднак, мы лічым, што лепш патраціць лішні дзень на больш дэтальны агляд самалёта і яго абсталяванне, але затое ў Арктыцы быць ва ўсеўзбраенні для хуткага правядзення аперацый. (БЕЛТА).

ПОШУКІ САМАЛЁТА „Н-209"

МАСКВА, 20 жніўня. (БЕЛТА). Згодна паведамлення Галоўпаўночморшляху, лётчык Задкоў на двухматорным гідрасамалёце «СССР Н-2» 20 жніўня ў 19 гадзін па мясцоваму часу прыляцеў з Уэлена праз Берынгаў праліў на мыс Бароў (паўночны пункт Аляскі). Імкнучыся хутчэй пачаць пошукі самалёта «Н-209», Задкоў зрабіў свой пералёт сёння, не гледзячы на неспрыяльныя ўмовы надвор'я.

Амерыканскі і канадскі ўрады далі дазволы на палёты Задкова над тэрыторыямі гэтых краін.

УСЕСАЮЗНАЯ НАРАДА ПА СЕВАЗВАРОТУ

7 верасня Акадэмія сельскагаспадарчых навук імя Леніна склікае ўсесаюзную нараду, прысвечаную абмеркаванню праекта камісіі Наркамзема СССР і Наркамсоўгасаў СССР «Аб увядзенні правільных севазваротаў».

У нарадзе прымуць удзел каля 200 вучоных, работнікаў зямельных органаў і соўгасаў.

Будуць заслуханы даклады акадэміка В. Р. Вільямса, Д. Н. Прянішнікава, І. В. Якушкіна і інш. (БЕЛТА).

ДОЖДЖ І ТУМАН НАД ПОЛЮСАМ

Каардынаты палярнай станцыі «Паўночны полюс» за прайшоўшыя двое сутак не змяніліся. 19 жніўня ў 13 гадзін крыга знаходзілася на 87 град. 08 мін. шыраты і на 2 град. усходняй даўгаты.

Над станцыяй туман, імжыць дождж. Па-ранейшаму дуе ўсходне-і паўднёва-ўсходні вецер, які ўзмацніўся да 4 балаў. Бачнасць 200—500 метраў. Тэмпература 0 градусаў. (БЕЛТА).

ЗАКРЫЦЦЁ КОНСУЛЬСТВАЎ СССР У ПАГРАНІЧНАЙ І САХАЛЯНЕ

ХАБАРАЎСК, 16 жніўня. (БЕЛТА). Тут атрыманы весткі, што 13 жніўня кіраўнік генеральнага консульства СССР у Харбіне тав. Кузнецоў, па даручэнню савецкага ўрада, заявіў асоба ўпаўнаважанаму манчжурскага дэпартамента замежных спраў у Харбіне пратэст супроць абураючага рэжыма, створанага японаманчжурскімі ўладамі для савецкіх консульстваў у Манчжурыі, і паведаміў аб рашэнні савецкага ўрада закрыць савецкія консульствы ў Пагранічнай і Сахаляне.

У СОЎНАРКОМЕ САЮЗА ССР

АБ ПАРАДКУ СПАГНАННЯ З КАЛГАСАЎ НЯЗДАНАЙ У ТЭРМІН НАТУРАПЛАТЫ РАБОТ МТС

Совет Народных Камісараў Саюза ССР [illegible]

(БЕЛТА).

ТЭЛЕГРАМА БАСКСКІХ ФУТБАЛІСТАЎ

МАСКВА, 20 жніўня. (БЕЛТА). Баскскія футбалісты, гасціўшыя ў СССР, [illegible]

«Перш чым пакінуць чудоўную савецкую краіну, [illegible]

20 ГОД РАБОТЫ ЛЕНІНА „ГОСУДАРСТВО И РЕВОЛЮЦИЯ“

* * *

Як нараджалася „Государство и революция“

Кніга Леніна з'яўляецца прадаўжэннем і развіццём лініі, якую ў пытаннях аб дзяржаве і дыктатуры пролетарыята праводзіў большэвізм на працягу ўсёй сваёй гісторыі ў барацьбе з усякага роду зарожымі напрамкамі. Гэта кніга — вынік аналіза і ўліку вопыту гістарычнага руху найшырэйшых народных мас пад кіраўніцтвам рабочага класа, які меў месца ў нашай краіне ў перыяд рэволюцый 1905 і 1917 гг.

Ужо ў сваіх ранніх работах сярэдзіны 90-х гадоў мінулага века, накіраваных супроць народнікаў і «легальных марксістаў» (Струве, Булгакоў), Ленін вядзе барацьбу за сапраўды марксісцкае разуменне класавай прыроды дзяржавы. Ён выкрывае ліберальнае народніцтва, якое зварачалася да існаваўшай прыгонніцка-самадзяржаўнай дзяржавы з патрабаваннем усякага роду рэформ і паляпшэнняў. З усёй сілай сваёй рэволюцыйнай страсці Ленін выкрывае адкрыта-буржуазную трактоўку дзяржавы, якую праводзіў у сваіх работах гэтага перыяда ідэолаг ліберальнай буржуазіі, зідлейшы прадстаўнік «легальнага марксізма» Струве, які разглядаў дзяржаву як «арганізацыю парадку».

Пытанне аб дзяржаве і дыктатуры пролетарыята ўстае затым перад II з'ездам партыі, пры распрацоўцы праграмы партыі. Як вядома, Плеханаў у адным з належачых яму праектаў праграмы замяніў разуменне дыктатуры пролетарыята разуменнем — заваяванне палітычнай улады пролетарыятам. На першы погляд магло здавацца (так уяўляў справу Плеханаў), што гэта пытанне не мае істотнага значэння і што спрэчка больш тэрміналагічнага парадку, чым па сутнасці.

Ужо ў адным факце выступлення Леніна супроць гэтай фармуліроўкі Плеханава ярка выразілася барацьба Леніна за партыю новага тыпу, за сапраўды марксісцкую, большэвіцкую лінію ў пытаннях класавай барацьбы. Характэрна, што ні ў адной з праграм партый Другога інтэрнацыянала няма патрабавання пролетарскай дыктатуры, няма нават разумення дыктатуры пролетарыята. У Эрфурцкай праграме германскай соцыял-дэмакратыі ёсць усё тое-ж прэславутае палажэнне аб «заваяванні палітычнай улады пролетарыятам». Толькі праграма расійскай соцыял-дэмакратыі, пад уздзеяннем Леніна і ў выніку яго барацьбы з усякімі спробамі адыходу ад рэволюцыйнага марксізма і ў гэтым галоўнейшым пытанні, абвяшчала задачу барацьбы за дыктатуру пролетарыята.

Пытанне аб адносінах рэволюцыі да дзяржавы як у тэарэтычным, так і ў практычным сэнсе стала затым у ходзе рэволюцыйных падзей 1905 года. Уздым рэволюцыйнай барацьбы найшырэйшых народных мас пад кіраўніцтвам пролетарыята ў 1905 годзе паставіў практычна пытанне аб адносінах да самадзяржаўнай, бюракратычнай, памешчыцка-буржуазнай дзяржавы. Гэты-ж масавы рух нарадзіў таксама і новую форму класавай барацьбы пролетарыята — советы рабочых дэпутатаў. Вакол пытання аб ролі і значэнні советаў, гэтай новай формы класавай барацьбы, народжанай ініцыятывай мас у агні і віхры рэволюцыйных падзей, разгортваецца вострая барацьба большэвікоў з меншавікамі.

Спрэчкі аб ролі і значэнні советаў ужо тады былі звязаны з пытаннем аб дыктатуры. Большэвікі, пад кіраўніцтвам Леніна, паставілі пытанне аб рэволюцыйна-дэмакратычнай дыктатуры пролетарыята і сялянства. Меншавікі-ж адносіліся вельмі адмоўна да лозунга дыктатуры.

Большэвікі ўказвалі, што советы фактычна з'яўляюцца зародышам рэволюцыйнай улады. Меншавікі-ж ніяк не хацелі лічыць іх зачаткамі рэволюцыйнай улады і самым катэгарычным чынам адвяргалі лозунг дыктатуры пролетарыята.

Ленін пісаў: «... Атрымаўся такі факт, што тыя асноўныя пытанні (савецкая ўлада і дыктатура пролетарыята), якія займаюць зараз увагу свядомых рабочых ва ўсім свеце, аказаліся пастаўленымі практычна ў канцы 1905 года. [illegible] таў.

Пытанне аб дзяржаве і дыктатуры пролетарыята ўстае зноў з асаблівай вастрынёй у перыяд імперыялістычнай вайны. [illegible] свет. [illegible] распаўся [illegible] ністы [illegible] данні [illegible]

Геніяльны [illegible] ясна бачыў набліжэнне [illegible] рэволюцыйных [illegible] баёў. У 1915 годзе — у барацьбе з Іудушкай-Троцкім — Ленін абгрунтаваў вялікую ідэю аб магчымасці перамогі соцыялізма ў адной краіне.

У адным з сваіх пісем, якія адносяцца да восені 1916 года, Ленін выказаў думку аб неабходнасці [illegible] «імперыялістычнага эканамізма» Пятакова, а таксама Радэка, якія яны развівалі ў дыскусіі аб праве нацый на самавызначэнне. Гэтыя палітычныя прахадзімцы, здраднікі нашай соцыялістычнай радзімы, агенты фашызма, ужо ў той перыяд, больш дваццаці год назад, выказвалі пагарду да задачы стварэння соцыялістычнай дзяржавы, адмаўлялі яго неабходнасць і «даказвалі», што соцыялістычная дзяржава зусім непатрэбна пролетарыяту. Укупе з імі, падзяляючы цалкам іх пазіцыі, тады-ж выступіў Бухарын са сваёй анархісцкай тэорыйкай «узрыву» дзяржавы, з процістаўленнем Леніну сваёй, варожай марксізму лініі.

Усе гэтыя акалічнасці таго перыяда прымусілі Леніна ўшчыльную заняцца распрацоўкай пытання аб дзяржаве. У канцы 1916—пачатку 1917 года Ленін прыступіў да збірання матэрыялаў. К моманту Лютаўскай рэволюцыі ў Леніна быў амаль гатоў увесь матэрыял для яго работы «Государство и революция», навет быў складзен яе план. Аднак напісаць кнігу тады не ўдалося, бо рэволюцыйныя падзеі ў Расіі прымусілі адсунуць на другі план тэарэтычную работу.

Лютаўская рэволюцыя прыкавала ўсю ўвагу Леніна к задачам бягучай рэволюцыйнай барацьбы, затрымала на некаторы час канчатковую апрацоўку сабранага і сістэматызаванага матэрыялу. Гэтыя матэрыялы, у выглядзе заметак і выпісак, аб'яднаныя Леніным пад агульнай назвай «Марксизм о государстве», сабраны ў вядомым «сінім сшытку», якому сам Ленін надаваў выключнае значэнне. Гэты «сіні сшытак» у часе пераезду Леніна з эміграцыі ў Расію «затрымаўся у Стакгольме», і толькі пасля ліпеньскіх дзён 1917 г., калі Ленін скрываўся ў шалашы на станцыі «Разліў», ён вытрабаваў яго да сябе і на аснове сабраных у ім матэрыялаў стаў пісаць «Государство и революция». Кнігу ён скончыў у Фінляндыі, у Гельсінгфорсе.

Карціна мастака Герасімава «В. І. ЛЕНІН». Фото Ласкутова (СФ).

Ленін надаваў гэтай рабоце выключнае значэнне. Калі Ленін садзіўся на паравоз для нелегальнага праезду праз фінляндскую граніцу, ён некалькі разоў паўтарыў, каб сшытак захавалі ва што-б там ні стала. Далей ён даваў указанні, каб у выпадку яго арышту сшытак быў перадан таварышу Сталіну.

Матэрыялы па падрыхтоўцы кнігі «Государство и революция» маюць самі па сабе выключную каштоўнасць. Яны захоўваюць усё сваё значэнне і пасля таго, як гэтыя матэрыялы, хоць і ў няпоўнай меры, выкарыстаны Леніным для стварэння геніяльнай работы «Государство и революция». Заметкі Леніна—адзіны ў сваім родзе зборнік найбольш важнага і значнага, што было напісана па пытанню аб дзяржаве і дыктатуры пролетарыята Марксам і Энгельсам, выкананы пры гэтым з усёй той навуковай добрасумленнасцю і стараннасцю, якая характэрна для Леніна. Матэрыялы асабліва каштоўны паясненнямі, заўвагамі, якія Ленін дае ў сувязі з цыціруемымі ім вытрымкамі з работ асновапаложнікаў марксізма.

Адзначым яшчэ адну характэрную рысу падрыхтоўчых работ Леніна к «Государству и революции». Тут Ленін адводзіць душу, гаворачы аб апартуністах. Рэволюцыйным гневам, жгучай нянавісцю супроць скажэння і апашлення марксізма насычана гэта работа.

Так, напрыклад, робячы крытычныя заўвагі па поваду палемікі Каўцкага з Панекукам, Ленін спярэшчвае старонкі свайго сшытка наступнымі заўвагамі па адрасу Каўцкага: «Подлы Карл Каўцкі», «перл рэфармізма», «перл ідыятызма». У тых выпадках, калі Каўцкі ўжо вельмі яўна займаецца гнусным скажэннем марксізма, Ленін не вытрымлівае і літаральна піша: «Жулік і паддец!!».

Агульны вывад, які Ленін робіць па поваду скажэнняў марксізма з боку Каўцкага, наступны: «Гэта — поўны крах марксізма!! Усе ўрокі і вучэнні Маркса і Энгельса 1852—1891 забыты і скажаны. «Разбіць ваенна-бюракратычную дзяржаўную машыну» вучылі Маркс і Энгельс. Ні слова аб гэтым. Дыктатура пролетарыята падменена мяшчанскай утопіяй барацьбы за рэформы. Соцыялізм па-рэфармісцку ажыццяўляецца; масавая стачка для рэформ — да гэтага ўсё зводзіцца. Ні слова аб барацьбе супроць «забабоннай веры ў дзяржаву», аб стварэнні пролетарыятам не парламенцкіх, а «працуючых, выканаўчых і законадаўчых» прадстаўнічых устаноў... няма ні пропаведзі рэволюцыі, ні распрацоўкі яе пытанняў».

Насычаныя рэволюцыйнай страсцю і гневам супроць скажальнікаў марксісцкага вучэння, заметкі Леніна ўзбройваюць нас у барацьбе з усякага роду варожымі ідэямі і тэорыямі.

Н. МАРКАЎ.

* * *

Соцыялістычная і буржуазная дэмакратыя

Пасля з'яўлення марксава «Капітала» ніякія хітраванні абаронцаў наймовага рабства ўжо не маглі скрыць факт эксплаатацыі пролетарыята буржуазіяй. Пасля з'яўлення ленінскай работы «Государство и революция» ніякія хітраспляценні не ў стане затушаваць гіганцкую прынцыпіяльную перавагу соцыялістычнай дэмакратыі перад дэмакратыяй буржуазнай.

Пошлае проціпастаўленне «дэмакратыі» наогул — «дыктатуры» наогул служыла і да гэтага часу служыць зброяй у руках ворагаў соцыялізма. Ленін паказаў усю недарэчнасць і бязглуздасць гэтага проціпастаўлення.

Дзяржава існуе не ў беспаветранай прасторы, а ў класавым грамадстве. Дэмакратыя — толькі форма дзяржавы. Няма і не можа быць «чыстай дэмакратыі». Спевакі гэтай апошняй на справе ўсяваюць буржуазную дэмакратыю, затушоўваючы яе класавы характар. Між тым буржуазная дэмакратыя немінуча мае надзвычай абмежаваны характар. Яна сціснута цеснымі рамкамі капіталістычнай эксплаатацыі. Яна астаецца ў сутнасці дэмакратыяй для меншасці. Працоўныя масы астаюцца на становішчы наймовых рабоў.

Дыктатура рабочага класа не азначае простага расшырэння дэмакратыі. Яна з'яўляецца прынцыпова новым, непараўнаўча больш высокім яе тыпам.

Па-першае, таму, што яна азначае сапраўднае ўцягненне ў кіраванне дзяржавай большасці, а затым і пагалоўна ўсіх працоўных. Па-другое, таму, што яна адкрывае шлях да знішчэння класавай эксплаатацыі і класаў наогул, шлях да комунізма.

Каб выканаць сзае вялікія гістарычныя задачы, дыктатура рабочага класа павінна зламаць супраціўленне ранейшых паноў жыцця, развеяць ушчэнт іх рэстаўратарскія спробы, ліквідаваць эксплаататарскія класы цалкам. Яна не скрывае ні сваіх мэт ні метадаў іх ажыццяўлення. Яна прама і чэсна гаворыць: няма і не можа быць «роўнасці» паміж эксплаататарам і эксплаатуемым, няма і не можа быць «свабоды» для эксплаататараў пры ўладзе рабочага класа.

Геній Леніна раскрыў адрозненні, характар і змест соцыялістычнай дэмакратыі яшчэ да таго, як яе эра была адкрыта Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыяй. Дваццаць год існавання совецкай улады бліскуча пацвердзілі ленінскі аналіз.

Падагульваючы параўнанне пролетарскай і буржуазнай дэмакратыі, Ленін піса́ў:

«Ітак: у капіталістычным грамадстве мы маем дэмакратыю ўрэзаную, убогую, фальшывую, дэмакратыю толькі для багатых, для меншасці. Дыктатура пролетарыята, перыяд пераходу да комунізма, упершыню дасць дэмакратыю для народу, для большасці, побач з неабходным падаўленнем меншасці, эксплаататараў. Комунізм адзін толькі ў стане даць дэмакратыю сапраўды поўную, і чым яна паўней, тым хутчэй яна стане непатрэбнай, адамрэ сама сабой».

Дыктатура рабочага класа забяспечыла беспаваротную перамогу соцыялізма ў СССР. Ліквідаваны ўсе эксплаататарскія класы. Створана новая, соцыялістычная эканоміка, даючая грамадзянам СССР усе магчымасці для заможнага і культурнага жыцця. Ажыццёўлена права на працу і адпачынак, на матэрыяльнае забеспячэнне пры хваробе і ў старасці, права на асвету для ўсіх грамадзян. Правы грамадзян СССР забяспечаны соцыялістычнай арганізацыяй усёй народнай гаспадаркі, няўхільным ростам прадукцыйных сіл совецкага грамадства, адстраненнем усякай магчымасці гаспадарчых крызісаў, ліквідацыяй беспрацоўя, скарачэннем рабочага дня, сістэматычным паляпшэннем матэрыяльнага становішча працоўных і іх культурнага ўзроўню і т. д.

Жанчыны, моладзь, чырвонаармейцы і камандзіры, грамадзяне ўсіх нацыянальнасцей СССР карыстаюцца аднолькавымі правамі. Свабода слова, друку, сходаў, мітынгаў, дэманстрацый забяспечваецца прадастаўленнем у распараджэнне арганізацый працоўных друкарань, запасаў паперы, грамадскіх будынкаў і інш. матэрыяльных умоў для ажыццяўлення прадастаўленых свабод.

Сталінская Канстытуцыя расшырае базу дыктатуры рабочага класа, упягвае ў кіраванне совецкай дзяржавай новыя слаі працоўных.

Новы совецкі выбарчы закон з'яўляецца самым дэмакратычным выбарчым законам у свеце. Усе яго артыкулы праследуюць адну задачу: забяспечыць правядзенне ў жыццё Сталінскай Канстытуцыі, гарантаваць усім грамадзянам СССР выкарыстанне іх праў і выкананне грамадзянскіх абавязкаў у поўным аб'ёме.

**

У той самы час, калі ў СССР адбываецца росквіт соцыялістычнай дэмакратыі, буржуазія ў радзе краін адкінула фігавы лісток буржуазнай дэмакратыі і перайшла да адкрытай, агалцелай фашысцкай дыктатуры. Пераход ад буржуазнай дэмакратыі да фашызма — гэта не простая змена аднаго ўрада другім. Гэта — змена дзяржаўнай формы буржуазнага ўладарства, змена метадаў, пры дапамозе якіх буржуазія кіруе.

Фашысты са свайго боку «наводзяць крытыку» на буржуазную дэмакратыю, але гэта напамінае «крытыку» кватэр, наведаўшымі яе грамі́ламі. Самыя змрочныя старонкі сярэдневяковай гісторыі бляднеюць перад зверствамі фашысцкіх грамілаў. Яны ўтоптваюць у кроў і гразь усе дасягненні чалавечай культуры, яны ўзраджаюць у грамадстве норавы дзікіх звяроў. Яны ажыццяўляюць рэжым бяспраўя і сваволля ўнутры краіны і вядуць палітыку злачынных крывавых авантур звонку. Варта толькі ўспомніць італа-германскія зверствы ў Іспаніі, японскую авантуру ў Кітаі, якія заўтра могуць паўтарыцца ў любым іншым пункце.

Тэндэнцыя да рэакцыі, непарыўна звязаная з імперыялізмам, была падмечана Леніным яшчэ задоўга да з'яўлення фашызма. Фашызм увасабляе буржуазную рэакцыю ў яе самым зверскім, заалагічным, гнусным выглядзе. У гэтай абстаноўцы рабочы клас буржуазных краін, перш за ўсё яго комуністычны авангард, выступае застрэльшчыкам усенароднага адпору рэакцыі і фашызму. Буржуазную дэмакратыю, як яна ні палавінчата і убога ў параўнанні з дэмакратыяй соцыялістычнай, рабочы клас грудзьмі абараняе ад фашысцкага мракабесся і людаедства.

Совецкі Саюз узняў высока над светам сцяг сапраўднай, соцыялістычнай дэмакратыі. Да яго звернуты надзеі і спадзяванні ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. Вакол яго збіраюцца ўсе сілы, здольныя даць адпор сучасным людаедам. Яго існаванне — магутны бар'ер, аб які разбіваюцца мутныя хвалі фашызма. Грозным абвінаваўчым актам супроць фашызма з'яўляецца Сталінская Канстытуцыя. Яна служыць «маральнай дапамогай і рэальным падспор'ем для ўсіх тых, хто вядзе зараз барацьбу супроць фашысцкага варварства». (Сталін).

П. ЧЭРЭМНЫХ.

М. МІЦІН

ГЕНІЯЛЬНАЕ ТВАРЭННЕ

Кніга «Государство и революция» — праграмны дакумент ленінізма, дакумент сусветна-гістарычнага значэння. Кожная мысль і слова гэтай работы насычаны велізарным зместам, з'яўляюцца абагульненнем рэволюцыйнага вопыту рабочага класа ўсяго свету. Гэта — адна з тых работ, у якіх словам цесна, а мыслям прасторна. Яе змест адрозніваецца зусім выключным багаццем.

Ленін не толькі аднаўляе погляды Маркса і Энгельса па пытанню аб дзяржаве. Ён прадаўжае і развівае вучэнне марксізма ў цэлым і галоўнае ў ім — вучэнне аб дыктатуры пролетарыята.

**

У сваёй кнізе «Государство и революция» Ленін паказвае перш за ўсё, у чым заключаецца сутнасць марксісцкага вучэння аб дзяржаве. Гэта было надзвычай важна зрабіць, бо якраз самыя асноўныя пункты гэтага вучэння былі апошлены і апаганены апартуністамі.

Марксізм даказваў, што дзяржава ёсць прадукт і праяўленне непрымірымасці класавых супярэчнасцяў, орган класавага панавання, прыгнечання аднаго класа другім. Апартуністы, подла скажаючы Маркса, прапаведвалі, што дзяржава ёсць орган прымірэння класаў. Марксізм вучыў, што пастаяннае войска і паліцыя — галоўныя сродкі сілы дзяржавы, сродкі гвалту ў эксплаататарскай дзяржаве над эксплаатуемымі. Апартуністы-ж падтрымлівалі армію, прыкрываючы ў 1914—1917 гг. «... абарону грабежніцкіх інтарэсаў «сваёй» буржуазіі фразамі аб «абароне бацькаўшчыны», аб «абароне рэспублікі і рэволюцыі» і т. пад.!» ¹)

Марксізм даказваў, што буржуазная дзяржава, у якой-бы форме яна ні выступала, няхай гэта будзе манархія або рэспубліка, уяўляе сабой сродкі гвалту капіталістаў над працоўнымі, нязначнай меншасці над эксплаатуемай большасцю. Рэфармісты і апартуністы, прытупляючы рэволюцыйнае вастрыё марксісцкага вучэння, цвярдзілі на ўсіх перакрыжаваннях, што ў буржуазнай дзяржаве ўсеагульнае выбарчае права можа даць і дае сапраўдную магчымасць выявіць волю ўсяго насельніцтва, што і без разбурэння дзяржаўнай машыны буржуазіі, на аснове простага колькаснага накаплення рэформ, можна будзе прыйсці к соцыялізму, што ніякага рэволюцыйнага, гвалтоўнага ніззяржэння буржуазіі не патрабуецца.

Маркс і Энгельс адтачылі сваю рэволюцыйную ідэйную зброю па пытанню аб дзяржаве ў барацьбе на два франты — з анархістамі і з усякага роду апартуністычнымі скажэннямі. У барацьбе з анархістамі Маркс і Энгельс падкрэслівалі, што пролетарыяту патрэбна дзяржава і што гэта дзяржава павінна быць яго дыктатурай, што без і па-за дыктатурай пролетарыята рабочы клас не зможа выканаць свайго гістарычнага назначэння. У барацьбе з апартуністамі Маркс і Энгельс падкрэслівалі, што пролетарская дзяржава, дыктатура пролетарыята стварае ўсе прадпасылкі і ўмовы для адмірання дзяржавы толькі пасля пабудовы комунізма.

Гэтыя ясныя мыслі Маркса і Энгельса асабліва скажаліся апартуністамі. Яны прабавалі даказаць, што мірна і спакойна адміраць будзе існуючая буржуазная дзяржава.

З найвялікшай сілай Ленін раскрыў усе гэтыя махінацыі і хітрыкі адкрытых і скрытых ворагаў марксізма. Ён паказаў усе падлогі і скажэнні, якімі карысталіся рэфармісты і апартуністы для таго, каб затушаваць рэволюцыйныя погляды марксізма па пытанню аб дзяржаве.

З класічнай яснасцю Ленін вызначае сутнасць марксізма: «Галоўнае ў вучэнні Маркса ёсць класавая барацьба. Так гавораць і пішуць вельмі часта. Але гэта не верна. І з гэтай няверпасці скрозь і ўсюды атрымліваецца апартуністычнае скажэнне марксізма, падробка яго ў духу прыемлемасці для буржуазіі. Бо вучэнне аб класавай барацьбе не Марксам, а буржуазіяй да Маркса створана і для буржуазіі, наогул кажучы, прыемлема... Абмяжоўваць марксізм вучэннем аб барацьбе класаў — значыць урэзваць марксізм, скажаць яго, зводзіць яго к таму, што прыемлема для буржуазіі. Марксіст толькі той, хто распаўсюджвае прызнанне барацьбы класаў да прызнання дыктатуры пролетарыята. У гэтым самае глыбокае адрозненне марксіста ад дзюжыннага дробнага (ды і буйнага) буржуа. На гэтым асялку трэба выпрабоўваць сапраўднае разуменне і прызнанне марксізма...» ²)

Кніга «Государство и революция» нанесла рашаючы ўдар па апартуністычнаму скажэнню марксізма, яна падвергла апартунізм і анархізм поўнаму ідэйнаму разгрому. Ужо адно гэта ўяўляе сабой справу сусветна-гістарычнага значэння. Аднак роля і значэнне работы Леніна «Государство и революция» гэтым далёка не вычэрпваецца.

**

Ленін дае выключны па глыбіні аналіз развіцця поглядаў марксізма па пытанню аб дзяржаве. Найвялікшым гістарызмам прасякнута ўся яго работа. Ленін паказвае, як Маркс і Энгельс, сапраўдныя вялікія рэволюцыянеры і правадыры пролетарыята, следуючы метаду матэрыялістычнай дыялектыкі, старанна вывучалі вопыт масавага руху і рэволюцый. Яны нічога не будавалі на падставе толькі лагічных разважанняў, а вучыліся ў масавага руху, на вопыце мас. Асвятленне з пункту гледжання глыбокага філасофскага светапогляду сапраўднага гістарычнага развіцця падзей і жывога вопыту гісторыі прыводзіла Маркса і Энгельса кожны раз да новых вялікіх адкрыццяў. Ленін многа разоў процістаўіць падыход Маркса і Энгельса, якія ўмелі вучыцца і вучыліся ў масавага руху і аналізавалі ўсе яго вынікі, педан- [illegible] каму, глыбока апартуністычнаму падыходу, выяўленаму, напрыклад, Плехановым, які пасля снежаньскага ўзброенага паўстання 1905 года па-ліберальнаму крычаў: «Не трэба было брацца за зброю».

Ленін дае наступную карціну развіцця марксісцкіх поглядаў па пытанне аб дзяржаве.

У першых, як ён указвае, творах «зрэлага марксізма», напярэдадні рэволюцыі 1848 года, у «Нищете философии» і «Коммунистическом Манифесте» Маркс і Энгельс пакуль яшчэ ў агульным выглядзе фармулююць ідэю дыктатуры пролетарыята ў выглядзе палажэння: «дзяржава, гэта значыць арганізаваны ў пануючы клас пролетарыят».

На працягу 1848—1851 гг. Еўропа, а асабліва Францыя, перажывае цэлы рад буйнейшых рэволюцыйных падзей. Маркс у сваёй геніяльнай рабоце «Восемнадцатое брюмера Луи Бонапарта» даў непераўзыйдзены аналіз гэтых падзей з пункту погляду матэрыялістычнага разумення гісторыі. І вось, указвае Ленін, у «Восемнадцатом брюмере Луи Бонапарта», у пытанні аб дзяржаве «Марксізм робіць велізарны крок наперад у параўнанні з «Коммунистическим Манифестом». Маркс на падставе вопыту падзей 1848—1851 гадоў прыходзіць да вываду, што ўсе ранейшыя рэволюцыі ўдасканалілі дзяржаўную машыну, а яе трэба разбіць, зламаць. Рэволюцыя пролетарыята павінна канцэнтраваць усе сілы разбурэння супроць буржуазнай дзяржаўнай улады.

У вядомым пісьме да Вейдэмейера ад 5 сакавіка 1852 г. Маркс паглыбляе гэту пастаноўку пытання і высоўвае пытанне аб неабходнасці рэволюцыйнага пераходнага перыяда, дыктатуры пролетарыята. Іменна ў гэтым, па словах Леніна, «...па-першае, галоўнае і карэннае адрозненне яго вучэння ад вучэння перадавых і найбольш глыбокіх мысліцеляў буржуазіі, а па-другое, сутнасць яго вучэння аб дзяржаве» ³).

Нарэшце, наступным буйным крокам наперад у развіцці марксісцкага вучэння аб дзяржаве з'яўляецца ўлік вопыту Парыжскай Комуны 1871 года. Ленін указвае, што ў 1852 годзе з усёй строгай навуковасцю, якой прытрымліваўся Маркс, можна было толькі канстатаваць, што пролетарская рэволюцыя падышла да задачы сканцэнтраваць усе сілы для разбурэння дзяржаўнай машыны буржуазіі, але яшчэ не было матэрыялу для адказу на пытанне аб тым, чым замяніць дзяржаву буржуазіі.

Маркс, не ўдаючыся ва ўтопію, чакаў ад вопыту масавага руху адказу на пытанне, чым замяніць старую дзяржаўную машыну. І вопыт Парыжскай Комуны гэты адказ даў.

Веліч Маркса і Энгельса заключаецца ў тым, што яны сумелі атрымаць асноўны і важнейшы урок Парыжскай Комуны. Гэты ўрок састаяў у тым, што парыжскія працоўныя ў сваёй барацьбе супроць рэакцыі пачалі стварэць новую дзяржаву, «поўную» форму пролетарскай, соцыялістычнай рэспублікі.

Абагульваючы ўсё тое новае, што ўнёс Ленін у развіццё марксісцкага вучэння аб дзяржаве, таварыш Сталін пісаў:

«Асноўную ідэю дыктатуры пролетарыята, як палітычнага панавання пролетарыята і як метада звяржэння ўлады капітала шляхам гвалту, далі Маркс і Энгельс. Новае ў Леніна заключаецца ў гэтай галіне ў тым, што: а) ён адкрыў Совецкую ўладу, як дзяржаўную форму дыктатуры пролетарыята, выкарыстаўшы для гэтага вопыт Парыжскай Комуны і рускай рэволюцыі; б) ён раскрыў дужкі ў формуле дыктатуры пролетарыята пад кутом погляду праблемы аб саюзніках пролетарыята, вызначыўшы дыктатуру пролетарыята, як асобую форму класавага саюза пролетарыята, з'яўляючагася кіраўніком, з эксплаатуемымі масамі непролетарскіх класаў (сялянства і інш.), з'яўляючыміся кіруемымі; в) ён падкрэсліў з асаблівай сілай той факт, што дыктатура пролетарыята з'яўляецца вышэйшым тыпам дэмакратыі пры класавым грамадстве, формай пролетарскай дэмакратыі, выражаючай інтарэсы большасці (эксплаатуемых),—у процівагу дэмакратыі капіталістычнай, выражаючай інтарэсы меншасці (эксплаататараў)».

Ідэі Леніна, развітыя ў яго кнізе «Государство и революция», вытрымалі вялікую гістарычную праверку.

Рэфармізм і апартунізм у рабочым руху, карэнні і сутнасць якога былі з такой здзіўляючай яснасцю раскрыты Леніным, прарабіў сваю далейшую эвалюцыю. Усімі сваімі карэннямі ён урос у буржуазную дзяржаву. Апартунізм праявіў сябе як адзін з надзейнейшых устояў буржуазнага панавання. Сваёй здрадніцкай палітыкай расколу радоў рабочага класа апартуністычныя лідэры соцыял-дэмакратыі прыклалі ў радзе краін шляхі агалцелай варварскай, тэрарыстычнай дыктатуры фашызма.

Фашысцкая дзяржава прэпадала прадметны ўрок парламенцкім крэтынам і соцыял-дэмакратычным дурачкам. Цяпер увесь свет навочна ўбачыў, што ўяўляе сабой дыктатура буржуазіі, да чаго прыводзіць шлях расколу рабочага класа і адмаўлення адзінства яго дзеянняў.

Адкрытая Леніным у «Государстве и революции» Совецкая ўлада, як форма дыктатуры пролетарыята, атрымала сваю праверку ў міжнародным маштабе. За гэтыя баявыя гады рабочы клас атрымаў велізарныя ўрокі з вопыту Баварскай і Венгерскай совецкіх рэспублік.

Надзычайны трыумф святкуе ленінскае вучэнне аб дыктатуры пролетарыята і аб совецкай дэмакратыі ў сувязі з перамогай соцыялізма ў нашай краіне. На шляхах, прадуказаных Леніным, у прыватнасці ў яго кнізе «Государство и революция», рабочы клас нашай краіны пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна, прадаўжацеля справы Леніна, пабудаваў соцыялізм — першую фазу комунізма.

У жаркіх баях з асперванелымі ворагамі ленінізма таварыш Сталін не толькі адстаяў ва ўсёй чыстаце ленінскае вучэнне аб дыктатуры пролетарыята, але развіў яго далей прымяняльна да новых умоў класавай барацьбы, да новага этапа соцыялістычнай рэволюцыі, значна абагаціў яго змест.

¹) В. І. Ленін. Твор. т. XXI, стар. 376.

²) В. І. Ленін, Творы, т. XXI, стар. 392.

³) В. І. Ленін, Твор. т. XXI, стр. 392.

Усе матэрыялы, прысвечаныя 20-год. работы Леніна «Государство и революция», друкуюцца з «Праўды» за 20 жніўня.

У чыіх руках абаронная работа ў Гомелі?

На гомельскім камбінаце «Спартак» асоавіяхімаўская арганізацыя амаль зусім не працуе.

Старшынёй таварыства Асоавіяхім на камбінаце «Спартак» «працуе» Філікоўскі, членамі—Жлобінскі, Мяркулаў, Анціпенка і інш.

Філікоўскі за шэсць месяцаў 1937 года ні аднаго разу не сабраў пасяджэння фабрычнага совета Асоавіяхіма. Заявы рабочых аб уступленні ў члены Асоавіяхіма больш як поўгода валяюцца ў скрынках сталоў неразгледжанымі, а шэсць заяў зусім згублены. У пэхавага арганізатара мяккага цэха Жлобінскага таксама ляжыць многа заяў аб уступленні ў Асоавіяхім, якія на працягу 4-х месяцаў не разгледжаны. Не лепш пастаўлена справа ў карамельным і бісквітным цэхах. Для гуртка «варашылаўскіх коннікаў» закупілі сёдлы і на гэту мэту выдаткавалі тысячу рублёў. Але справа з месца не рушылася.

Рабочыя камбіната на справаздачна-перавыбарчым сходзе люта крытыкавалі фабком за дрэнную арганізацыю абароннай работы. Але-ж фабком не ўлічыў гэтага. Ён і зараз бяздзейнічае. На сваіх шматлікіх пасяджэннях фабком ні разу не ставіў пытанняў абароннай работы.

Бюракраты, чыноўнікі з гомельскага Совета Асоавіяхіма гадамі не бываюць на прадпрыемствах. Там заселі людзі, думаючыя больш аб грошах, чым пра абаронную работу. Варта толькі пераступіць парог гомельскага Совета Асоавіяхіма і заікнуцца, што патрэбны патроны або інструктар для арганізацыі работы Асоавіяхіма на прадпрыемстве, то ўсе работнікі ў адзін голас крычаць: «Грошы прынёс, давай, а потым будзем гутарыць з вамі». Усё гэта выклікае вялікую пагазропасць.

Далей такую бяздзейнасць цярпець немагчыма. Гомельскі гарадскі камітэт партыі павінен прыглядзецца да работы гомельскага Совета Асоавіяхіма.

ГРЫНЬКО.
Рэдактар шматтыражкі камбіната «Спартак»

Здзекуюцца з стаханаўкі

Я працую на гомельскай швейнай фабрыцы «Комінтэрн» больш сямі год. Адной з першых перайшла на стаханаўскія метады работы. Працую на двух варштатах.

Фабрыка вярнулася з водпуску. У часе водпуску быў праведзен рамонт на фабрыцы. І вось мае дзве машыны чамусьці паставілі ў цёмным месцы, прычым адлегласць паміж варштатамі — 1 метр. У рэзультаце мне проста немагчыма працаваць: цёмна, і ад цеснаты збіваюцца локці рук.

Апрача таго каля маіх машын паставілі прасы. Каля ног ляжаць тры гарачыя трубы ад прасоў. Цесна і душна. З гэтай прычыны я выконваю толькі чвэрць нормы, і затрымліваю работу ўсяго цэха. Гэта ў той час, калі раней я была перадавой стаханаўкай і па цэху выконвала норму больш за ўсіх.

Так паступілі са мной таму, што я адважылася напісаць пра непарадкі на нашай фабрыцы ў адпаведныя арганізацыі. Дырэктар фабрыкі Каган разззлаваўся і рашыў адпомсціць. Інакш расцаніць гэтага нельга, бо ў цэху ёсць свабодныя месцы, дзе можна было-б паставіць варштаты.

Калі я звярнулася да дырэктара фабрыкі т. Кагана, ён мне груба адказаў: «Не можаш працаваць — звальняйся». Звярнулася я ў фабком, але там паўтарылі тое-ж, што сказаў дырэктар.

Х. З. ДВОРКІНА,
работніца гомельскай швейнай фабрыкі «Комінтэрн».

Тры гады будуюць школу

Яшчэ ў 1935 годзе ў калгасе «Савецкая Беларусь», Ельскага раёна, пачата будаўніцтва клуба і лазні. Агульны сход калгаснікаў ухваліў пастанову праўлення калгаса аб водпуску патрэбных сродкаў.

Для будаўнічага матэрыялу разбурылі некалькі гумнаў. Але-ж, паклаўшы 5 вянкоў, работу адклалі да наступнага года.

У 1936 годзе зноў пачалі будаўніцтва, зноў разбурылі некалькі гумнаў. Толькі далей раскіданага старых гумнаў работа не пайшла. Зруб астаўся гніці пад дажджом да 1937 года. Нарыхтаваны матэрыял для будаўніцтва расцягнулі на дровы.

Зараз у калгасе выбрана новае праўленне (старшыня т. Бенза), якое таксама ігнаруе пастанову схода, нічога не робіць, каб закончыць пабудову такіх ачагоў культуры, як клуб і лазня.

П. А. ГУЛЕВІЧ.

„Маланка“ падарожніца

7 мая гэтага года памёр мой бацька. Мне вельмі пажадана было, каб усе браты і сёстры разам пахавалі бацьку. Для гэтага я пайшоў на Менскую гарадскую тэлеграфную станцыю і адправіў тэлеграму-маланку ў м. Круглае, дзе жывуць мае родзічы. Адправіўшы маланку, я стаў чакаць прыезду родзічаў. Але марнымі былі мае чаканні. Яны не прыехалі.

Я ніяк не мог дадумацца, з якой прычыны гэта здарылася. Аднак пасля некаторага часу мне ўдалося выявіць, што маланка прыбыла ў Круглянскае аддзяленне сувязі 7 мая ў 18 гадзін 55 мінут і прынята была тав. Шэдкіным. Замест таго, каб пераслаць «маланку» нарачным, Шэдкін перадаў яе шоферу, які раз'язджае на аўтамашыне з м. Круглае ў калгасы. Шофер, прыехаўшы ў калгас, перадаў «маланку» брыгадзіру калгаса, а той у сваю чаргу перадаў яе адрасату толькі праз чатыры дні, г. зн. 10 мая. Так хадзіла тэлеграма-«маланка».

Такія безадказныя і бяздушныя адносіны з боку працаўнікоў Наркомсувязі вельмі злзіўляюць мяне. Гэта, безумоўна, з'яўляецца вынікам безадказнага кіраўніцтва з боку Упаўнаважанага Наркомсувязі.

СЫЧОЎ.

Здзекі з рабочых

Дырэктар Белэнергабуда Розін бюракратычна адносіцца да запатрабаванняў рабочых, палепшання іх бытавых умоў. Шмат разоў рабочыя скардзіліся Розіну на запушчанасць інтэрната і інш., але ён і слухаць не хоча і ніякіх мер не прымае.

У пакоях інтэрната цеснага, бруд, сцены сырыя, са столі цячэ. Пасцельная бялізна зусім не мяняецца. Ідзеш з работы, а ў інтэрнат звярачацца не хочацца. Трамвайных білетаў рабочым не даюць, і ім прыходзіцца за пяць кіламетраў хадзіць пешша на работу. Камендант у інтэрнаце рэдка бывае, а калі і бывае, то не хоча прыслухоўвацца да скарг рабочых. Зарплату рабочыя атрымліваюць заўсёды са спазненнем.

РУДЗІНСКІ.

Каманда ордэнаноснага фізкультурнага тэхнікума, заняўшая першынства ў лёгкаатлетычных спаборніцтвах на прыз газеты «Звязда».

Фото С. Грына.

ДА НОВАГА НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА

НАВЕСЦІ ПАРАДАК У ШКОЛАХ МЕНСКАГА РАЁНА

Мільённая армія школьнікаў праз некалькі дзён запоўніць тысячы школ Савецкага Саюза. Хутка пачынаецца навучальны год.

Кожны год да гэтага дня райана і школы старанна рыхтуюцца. На-жаль, не так абстаіць справа ў школах Менскага раёна.

Караліпчанская школа дагэтуль не мае дырэктара і педагогаў па асноўных дысцыплінах: па беларускай, рускай і польскай мовах, па гісторыі, геаграфіі і матэматыцы, а таксама двух настаўнікаў для малодшых класаў. З 20 жніўня толькі пачаўся рамонт школы. Школа не забяспечана апаламі. З адстаючымі вучнямі нічога не было зроблена.

Не лепш абстаіць справа з новадворскай школай, дзе таксама няма педагогаў па матэматыцы, рускай мове і беларускай літаратуры.

Але самае асноўнае, што кіраўніцтва школай знаходзіцца ў руках несовецкага чалавека—ярага антысеміта. Усімі сіламі Трус стараўся выжыць з школы двух выкладчыкаў-яўрэяў, усяк здзекуючыся з іх на працягу навучальнага года. Будучы дырэктарам школы і з'яўляючыся членам сельсовета, ён прысвоіў забраную ў калгасніка карову. Калі да гэтага дадаць, што гэты чалавек не карыстаецца аўтарытэтам у насельніцтва, то пытанне стане зусім ясным.

Некалькі год падрад Караліпчанскі сельсовет узнімаў пытанне перад Менскім РВК аб адкрыцці VIII класа пры НСШ у вёсцы Сінело, але РВК да гэтага пытання астаўся глухім і нямым. У вёсцы ёсць 22 вучні, кончыўшыя VII клас і жадаючыя прадаўжаць вучобу ў школе.

Гэтыя акалічнасці ўлічыў сельсовет, але добрыя пажаданні сельсовета разбіваюцца аб непрыступную сцяну роўнадушша кіраўнікоў РВК.

Трэба сказаць, што менскі РВК (старшыня т. Жарын) наогул мала цікавіцца школьнымі справамі. РВК не прадухіліў зрыву 1936-37 навучальнага года і пасіўны да падрыхтоўкі ў гэтым годзе.

Гэтак-жа абстаіць справа з адкрыццём яшчэ аднаго камплекта пры лошыцкай пачатковай школе, дзе рост дзяцей школьнага ўзросту настойліва патрабуе пашырэння школы. Не мала загадчык школай Ясінскі спісаў паперы па гэтаму пытанню, але ўсё дарэмна.

Незразумела бясклопатнасць райана ў заканчэнні рамонту гэтай школы. Менскі райана ў самы разгар рамонту чамусьці адазваў з гэтай школы рабочых.

Ва ўказаных вышэй школах у гэтым годзе, як і ў мінулыя гады, змяняецца склад настаўнікаў на 50—90 проц. Чым вытлумачыць такую цякучасць? Выключна злачыннымі адносінамі райана і дырэктароў да совецкіх настаўнікаў. У райана настаўнікі ніколі не мэглі з Вадэйка пагутарыць аб сваіх патрэбах—ён заўсёды пакладаўся на дырэктароў і загадчыкаў школ (сярод якіх ёсць нямала падхалімаў), а тыя на мясцах пытаннямі жыцця і быту настаўнікаў не цікавіліся.

Мы ўзялі для ілюстрацыі толькі некалькі школ Менскага раёна, на прыкладзе якіх відаць становішча ўсіх школ раёна.

Трэба тэрмінова ўзяцца за навядзенне парадку ў школах раёна і ў першую чаргу ў самім райана.

М. В—ы.

ПА СЛЯДАХ ВЫСТУПЛЕННЯЎ „ЗВЯЗДЫ“

ДЗІЎНАЯ ПАЗІЦЫЯ МАЗЫРСКАГА АКРУГКОМА

[illegible]

АГІТАТАР КАЗЛОЎ

[illegible] журналы, рабіў неабходныя запісы, а вечарам ішоў у чырвонаармейскі інтэрнат і там да позніх гадзін гутарыў з байцамі.

Тав. Казлоў усвоіў добрае правіла: ён ніколі не ўхіляецца ад заданых пытанняў, не стараецца абысці іх. Калі яму адразу не ўдаецца адказаць на ўсе пытанні, ён адкладвае іх на другі дзень, каб, падрых- [illegible]

КАЛГАНАЎ.

ПАЛІТДЗЕНЬ ПА ПЫТАННЮ АБ ВЫБАРАХ

[illegible] выбарчым законам. Рыхтуючыся да палітдня, партарганізацыя сабрала ў цэхах ад рабочых 300 пытанняў на тэму аб прадстаячых выбарах. Трэба адзначыць даволі цікавае мерапрыемства завадской шматтыражкі. Яна на сваіх старонках давала адказы на пытанні рабочых па новаму выбарчаму закону. (БЕЛТА).

Д. ОСІПАЎ

ФАШЫЗМ І ДЗЯРЖАВА

Фашызм яшчэ не нарадзіўся як палітычная плынь, калі Ленін пісаў «Государство и революцию»; аб фашысцкай дзяржаве і аб «тэорыі» яго не было тады і паміну. Самае слова «фашызм» з'яўляецца ў Леніна ўпершыню толькі ў 1921 годзе.

Пасляваенная атмасфера была напоўнена буржуазна-дэмакратычнай траскатнёй. Ва ўсіх кутках Еўропы наспех перакройваліся або нанава ствараліся дэмакратычныя канстытуцыі найноўшых фасонаў. Народным масам, змораным страшэннай імперыялістычнай бойняй, згаладаўшымся, раздражоным, уціралі цяпер ачкі архідэмакратычнай славеснасцю. Больш усіх стараліся па гэтай часці соцыял-дэмакратычныя партыі, якім патурала буржуазія. Аднак, ашукаць рабочы клас не ўдалося. Еўропа палала рэвалюцыйнымі паўстаннямі, і глеба траслася пад пануючымі класамі.

Фашызм нарадзіўся ў гэтых пасляваенных бурах. Ён вырастаў па меры таго, як абазначалася бяссілле буржуазна-дэмакратычнага ашуканства. Рабочы клас рашуча выходзіў з-пад уплыву соцыял-дэмакратычных агентаў капітала. Але ён быў недастаткова моцны, каб, перамогшы здраду соцыял-дэмакратыі, разбіць класавага ворага і авалодаць уладай.

Таварыш Сталін гаварыў на XVII з'ездзе партыі, што «перамогу фашызма ў Германіі трэба разглядаць не толькі як адзнаку слабасці рабочага класа і вынік здрад соцыял-дэмакратыі рабочаму класу, расчысціўшай дарогу фашызму. Яе трэба разглядаць таксама, як адзнаку слабасці буржуазіі, як адзнаку таго, што буржуазія ўжо не ў сілах уладарыць старымі метадамі парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі, з прычыны чаго яна вымушана прыбегнуць ва ўнутраной палітыцы да тэрарыстычных метадаў кіравання...»[1])

Фашысцкія «тэарэтыкі» прабуюць прадставіць фашысцкую дзяржаву як зусім новы від дзяржавы, як нешта такое, што процістаіць усім існаваўшым да гэтага часу буржуазным дзяржавам. Яны называюць фашысцкую дзяржаву «карпаратыўнай», «тотальнай». У ёй няма парламента або асталося ад яго параднае прадстаўленне, у якім дэпутаты не выбраныя, а назначаныя, выконваюць ролю статыстаў, а адзіны ўрачысты маналог гаворыць галава дзяржавы. У гэтай дзяржаве скасавана поўнасцю ўсякае падабенства грамадзянскай і палітычнай роўнасці. Бяспраўе — гэта асноўны закон фашысцкай дзяржавы: Усе яе жыхары бяспраўны перад тварам свайго пана ніспасланага містычным провідзеннем «фюрэра».

У фашысцкай дзяржаве быццам-бы знішчана класавая барацьба, таму, што, ці-ж бачыце, скасаваны класы. Замест іх існуюць карпарацыі, у якіх капіталісты і рабочыя выступаюць аднолькава як «вытворцы». Дзяржава быццам-бы глядзіць на іх па-апякунску зверху, ныміраючы іх процілеглыя інтарэсы. У фашысцкай дзяржаве ўсякі прыватны інтарэс, — хай будзе гэта інтарэс капіталіста або рабочага, памешчыка ці батрака, — быццам-бы падпарадкаван вышэйшаму дзяржаўнаму інтарэсу, містычным законам «расы».

Гэта натлая, беспардонная хлусня выкрываецца зверскай эксплаатацыяй пралетарыята ў фашысцкіх дзяржавах, бязмежным сваволлем капіталістаў, бязлітаснай крывавай расправай з лепшымі сынамі рабочага класа. Разнузданая нацыяналістычная дэмагогія не можа прыкрыць ісціну: фашызм — гэта адкрытая тэрарыстычная дыктатура найбольш рэакцыйных, найбольш шавіністычных і найбольш імперыялістычных элементаў фінансавага капітала... Гэта не новы від дзяржавы, а новы від дыктатуры буржуазіі. Не будучы ў стане ўтрымаць сваю дыктатуру старымі метадамі буржуазнай дэмакратыі, капітал прыбягае да новых сродкаў ашуканства.

Фашысты не скрываюць, што ў аснове іх дзяржаўнай улады ляжыць голы гвалт. Яны прабуюць асвяціць гэты гвалт прыкладамі з фальсіфікуемай імі гісторыі. Агіднасці цяперашняй сваёй палітыкі яны апраўдваюць агіднасцямі старыны. Ліберальная дыктатура буржуазіі румяніцца дэмакратычнымі фарбамі. Фашысцкая дыктатура буржуазіі прыціраецца фарбамі антычнага Рыма і сярэдневяковай Германіі. Паплечнікі Гітлера разыгрываюць фарс найноўшага Тэўтонскага ордэна. Яны хочуць усю Еўропу перакроіць па фасонах таго часу, калі кучка «благародных рыцараў» на чале з магістрам ордэна разбойнічала на вялікіх дарогах, грабіла сялян, вешала і чэтвертавала непакорлівых, бясчынства вала ў гарадах, прысвайвала агнём і мечам землі ў Прыбалтыцы, Літве і Польшчы.

Гэта — маскарад, не толькі бескарысны, але і глупы. Капіталістычных магнатаў фашысцкай Германіі, дырэктароў банкаў і каралёў трэстаў ніяк немагчыма выдаць за благачэсцівых старшын рамесніцкіх цэхаў сярэдневякоўя. Таксама-ж ніяк не сойдзе за «благародных рыцараў» тая сволач, якую вярбуюць сабе ў дапамогу фашысцкія правіцелі па вобразу і падабенству апісанага Марксам у «Васемнаццатым брумера Луі Банапарта» чорнасоценным «Обществе десятого декабря». Там «побач з агалцелымі авантурыстамі з буржуазіі... сустракаліся брадзягі, адстаўныя салдаты, выпушчаныя на свабоду крымінальныя злачынцы, беглыя катаржнікі, машэннікі, фігляры...» і т. д., аж да ўтрымальнікаў публічных дамоў і кішэнёвых злодзеяў.

Фашызм — гэта адкрытая тэрарыстычная дыктатура фінансавага капітала. У фашызме агалілася анатомія буржуазнага грамадства, уся яго класавая структура. Фашызм — гэта голы, нічым не замаскаваны дзяржаўны гвалт буржуазіі над пралетарыятам. Фашысцкая дзяржава перад усім светам стаіць як дзяржаўная машына капіталістаў для падаўлення пралетарыята.

Ленін пісаў яшчэ да ўзнікнення фашызма: «У асаблівасці-ж імперыялізм, эпоха банкавага капітала, эпоха гіганцкіх капіталістычных манаполій, эпоха перарастання манапалістычнага капітала ў дзяржаўна-манапалістычны капіталізм, паказвае незвычайнае ўзмацненне «дзяржаўнай машыны», нечуваны рост яе чыноўніцкага і ваеннага апарата ў сувязі з узмацненнем рэпрэсій супроць пралетарыята як у манархічных, так і ў самых свабодных, рэспубліканскіх краінах[2])».

Адкінуўшы ўсякія дэмакратычныя ўпрыгожанні і цырамоніі, фашызм даводзіць да крайніх прадзелаў дзеянне буржуазнага апарата падаўлення пралетарыята. Гвалт над працоўнымі набывае агідныя рысы раз'юшанага, бесчалавечага белага тэрора. Трусасць парадждае лютасць, а фашызм жыве ў вечным страху перад рабочым класам. Фашызм — адзнака слабасці буржуазіі, фашысцкія кіраўнікі ўсведамляюць сваю слабасць, і адсюль іх заўсёды панічны стан, трывога, у якой яны трымаюць і сваю краіну, і ўсю Еўропу, і ўвесь свет.

Фашызм жыве нянавісцю да пралетарыята. Калі-б ён мог, ён знішчыў-бы ўсіх рабочых. Фашысцкія раманы не выпадкова фантазіруюць аб «рабоце», аб бяздушным аўтамаце, які выконваў-бы ўсе фізічныя работы, не патрабуючы хлеба і не думаючы аб паўстанні. Фашызм баіцца ўсяго, што звязана з пралетарыятам, з яго тэорыяй, з яго мараллю. У барацьбе фашысцкіх правіцеляў з марксізмам ёсць прымесь дзікіх забабонаў. Яны вераць, што можна знішчыць марксізм, знішчыўшы на агні творы Маркса. Таксама-ж фашызм баіцца слоў «класавая барацьба». Гэтыя словы нельга вымаўляць. Яны выгнаны з падручнікаў, з друку, з літаратуры. Яны абвешчаны д'ябальскім насланнем.

Адсюль смяротны страх перад Совецкім Саюзам і смяротная нянавісць да яго. Агаленая дыктатура буржуазіі не пераносіць дзяржавы рабочых і сялян. Яна не прабуе уцешыць самое сябе ці ашукаць свае масы дэмакратычнымі адгаворкамі. Маскі скінуты. Дыктатура буржуазіі паказвае свету адкрыта сваё звярынае аблічча.

Выканаўчая ўлада ўсюды, ва ўсіх буржуазных дзяржавах пасляваеннага часу выцясняе парламенцкія ўстановы, абмяжоўвае дэмакратыю. Гэтую рысу буржуазнай дзяржавы эпохі імперыялізма адзначае Ленін у «Государстве и революции». «Дыктатура буржуазіі» скразіць паўсюль праз шчыліны і дзіры, утвораныя ўзмацненнем выканаўчай улады. Усё-ж яна яшчэ маскіруецца. У фашызме выканаўчая ўлада буржуазіі канчаткова ліквідуе парламенцкія шырмы. Дыктатура буржуазіі знаходзіць сваё дасканалае выражэнне ў дыктатару. Фашысцкая «тэорыя» паслужліва творыць належную ідэалагічную абалонку. Прыдумваецца містычная тэорыя ніспасланых народу провідзеннем «фюрэраў», заклікаых загадваць. Агалашаецца догмат «падпарадкавання» мас. Народ павінен быць пакорным. У гэтым яго вызначэнне. У гэтым яго вялікае шчасце. І калі ён яго ўсё-ж не адчувае, то сотні тысяч фашысцкіх дружыннікаў, складаючых дзяржаўную машыну кіравання, могуць вельмі простымі сродкамі давесці любога скептыка да непрытомнага стану.

Цэнтралізацыя дзяржаўнай улады, усё больш з'ядаючая аўтаномію, самакіраўніцтва асобных вобласцей ва ўсіх буржуазных дзяржавах, у фашысцкіх краінах ператварыла дзяржаву ў страшэннага бюракратычнага спрута з чыноўнічымі шчупальцамі. Фашысцкая дыктатура буржуазіі не прызнае ніякіх самакіруючыхся вобласцей, ніякіх нацыянальных рэспублік, акруг. Усё падвяргаецца ўніфікацыі фашызма: гістарычныя вобласці і жывыя народы.

Фашысцкая дыктатура буржуазіі імкнецца падпарадкаваць сабе і суседнія краіны, і чужыя народы. Прафесары ўніверсітэтаў, з якіх выгнана свабоднае навуковае даследванне, паслужліва прыпадносяць дыктатару невуцкую і бязглуздую «расавую тэорыю». Пад флагам выдуманай перавагі «паўночнай расы» апраўдваецца разбойніцкае сваволле невялікай кучкі банкаўскіх магнатаў. Негерманскія народы абвяшчаюцца «гноем» для «германцаў», але і сапраўдны германскі народ гэта таксама гной для ўгабжэння «фюрэраў».

Непамерны ўсёпажыраючы рост ваеннага апарата—абавязковы спадарожнік дыктатуры буржуазіі ў яе агаленай форме. Фашызм пераўтварае ўсю дзяржаву ў ваенны апарат. Грамадзянскае насельніцтва робіцца простым прыдаткам да арміі. Вайна адкрыта абвяшчаецца асноўнай мэтаю дзяржаўнага існавання. Гітлер прапаведвае ў сваёй кнізе «Мая барацьба», што працяглы мір разбэшчвае народы. Толькі працяглая бесперапынная вайна выхоўвае моцныя характары. Так гаворыць вуснамі фашысцкага дыктатара сама дыктатура буржуазіі, якая не можа існаваць, не рыхтуючы вайны супроць рабочага класа, не знішчаючы лепшых яго сыноў, не топячы ў крыві ўсякую спробу яго барацьбы за сваё жыццё.

Фашызм зрабіў дзяржаву ваеннай дзяржавай. Ён стварыў сярод Еўропы разбойніцкі ўзброены лагер, які стаў перш за ўсё пагрозай для буржуазных суседзяў.

Дыктатура буржуазіі, якая фарсіць у «дэмакратычным» рызэі, крывіцца спалохана на фашысцкую дыктатуру буржуазіі, якая трымае сябе цынічна і груба, агрэсіўна хуліганіць і не жадае прызнаваць ніякіх дыпламатычных прыстойнасцей. Фашысцкія дзяржавы ўжо распалілі ваенны пажар, ён пагражае перш за ўсё цэласці і незалежнасці больш слабых дзяржаў. Шукаючы свайго ўласнага выратавання і не верачы ў сілу сярэдневяковага маскарада, фашысцкія правіцелі гатовы ў акіяне народнай крыві пагубіць усе заваяванні сусветнай культуры. Фашысцкія дзяржавы сталі сусветнай небяспекай.

Выкрываючы ўсякую буржуазную дзяржаву, як форму дыктатуры буржуазіі, Ленін указваў у «Государстве и революции», што для пралетарыята зусім не абыякава форма, у якую апранаецца дыктатура буржуазіі ў пэўных гістарычных умовах. Ленін напамінаў, што «дэмакратыя мае велізарнае значэнне ў барацьбе рабочага класа супроць капіталістаў за сваё вызваленне»[3]). Пралетарыят гатоў падтрымаць і падтрымлівае і буржуазную дэмакратыю супроць фашызма, каб выкарыстаць яе для сваёй уласнай барацьбы і для арганізацыі ўсіх працоўных у імя барацьбы за мір. Пралетарыят сражаецца на любым бар'еры, перагароджваючым шлях крываваму фашызму, яго шалёным планам знішчэння мільёнаў працоўных у імя панавання германскіх, італьянскіх, японскіх капіталістаў над светам. Узнімаючы сцяг сапраўднай дэмакратыі, пралетарыят усяго свету разгортвае выпрабаваны ў баях чырвоны сцяг пралетарскай дыктатуры.

---

[1]) І. Сталін «Пытанні ленінізма», стар. 545.

[2]) **В. І. Ленін.** Творы, т. XXI, стар. 391.

[3]) **В. І. Ленін.** Творы, т. XXI, стар. 438.

АНТЫСОВЕЦКАЯ ПРАВАКАЦЫЯ ЯПОНЦАЎ У ШАНХАІ

ШАНХАЙ, 19 жніўня. (БЕЛТА). У ноч на 17 жніўня, карыстаючыся тым, што генеральнае консульства СССР у Шанхаі аказалася на тэрыторыі, кантралюемай японскімі войскамі, японскія салдаты пад выглядам таго, што ў адным пакоі консульства, нібыта, гарэла электрычнае святло, прабавалі насільна ўварвацца ў памяшканне консульства, якое было эвакуявана супрацоўнікамі. У памяшканні знаходзіліся толькі два кітайцы, прыбратнік і кулі. Апошнія, маючы ўказанні нікога з пастаронніх у будынак не пускаць, адмовіліся адчыніць дзверы японскім салдатам. Шыбы дзвярэй і акон былі разбіты салдатамі, але пранікнуць у памяшканне яны не паспелі, бо к гэтаму часу прыехаў кіраўнік генеральнага консульства тав. Сіманскі, якому было паведамлена карэспандэнтам ТАСС тав. Рогавым аб тым, што японскія войскі пагражаюць бамбардыраваць памяшканне консульства.

Цікава адзначыць, што японскія ўлады не палічылі патрэбным звярнуцца непасрэдна ў генеральнае консульства, а палічылі за лепшае звярнуцца да карэспандэнта ТАСС, які не мае да гэтага ніякага дачынення.

Японскія салдаты, кіруемыя афіцэрам і грамадзянскай асобай, якая назвалася супрацоўнікам японскага консульства Іноуе, накінуліся на кітайскіх служачых і, не гледзячы на пратэсты, сілай вывелі іх з памяшкання і забралі з сабой. Раніцой на наступны дзень тав. Сіманскім быў заяўлен рашучы пратэст японскаму генеральнаму консулу Окамото супроць самаўпраўства і парушэння японскімі салдатамі міжнародных звычаяў (гвалтоўнае ўтаржэнне ў консульства і вываз з экстэрытарыяльнага памяшкання служачых замежнага консульства). У пратэсце тав. Сіманскім было заяўлена таксама, што з прычыны гвалтоўнага пазбаўлення японскімі ўладамі аховы памяшкання консульства і знаходжання яго на тэрыторыі, кантралюемай японскімі войскамі, уся адказнасць за цэласць усяго консульства ляжыць на японскай старане.

Окамото ў контрпратэсце імкнуўся стварыць версію, што электрычнае святло ў адным з пакояў пустога будынка консульства, нібыта, было запалена «з мэтай сігналізацыі ворагу», г. зн. кітайскай старане.

Тав. Сіманскі катэгарычна адверг ні на чым не абгрунтаванае сцвярджэнне і заявіў, што ёсць усе падставы сцвярджаць наяўнасць правакацыі з боку антысовецкіх элементаў, якія дабіваюцца ўсімі спосабамі стварыць чарговую правакацыю, як гэта мела месца ў Цяньцзіне ў часе налёту і разграблення консульства СССР па ўказанню японскіх разведчых органаў. 19 жніўня служачыя консульства, кітайскія падданыя Ян Цзу-лун (57 год — непісьменны) і Ян А-цу (19 год — непісьменны) былі выпушчаны. Згодна іх паказанняў, яны падвяргаліся па некалькі раз у дзень допыту, які суправаджаўся безупыннымі збіеннямі і пагрозай расстрэлу. За ўвесь час прабывання ў зняволенні і ў часе допыту арыштаваныя былі звязаны. Пры допытах высвятлялася размяшчэнне пакояў у консульстве, месцы размяшчэння сейфаў, прозвішчы і адрасы супрацоўнікаў, а таксама — хто наведвае консульства, што было вывезена з консульства і т. п. Абодвум была абяцана ў выпадку дачы неабходных вестак буйная грашовая ўзнагарода. Ні адно пытанне аб так званай «сігналізацыі» задана не было. Перад вызваленнем абодвух сілай прабавалі прымусіць падпісаць нейкую паперу, напісаную на японскай мове, на якой быў нарысаван план консульства. Пасля адмаўлення падпісаць гэту паперу іх зноў пачалі люта збіваць і сілай прымусілі паставіць адбітак пальца.

Чарговая японская правакацыя на гэты раз не ўдалася. Аднак, няма ніякіх гарантый, што не будзе зроблена спроба пусціць у ход сфабрыкаваны пад пагрозай смерці дакумент або скарыстаць пакінутае без аховы памяшканне консульства для новай правакацыі ў стылі выдуманай «сігналізацыі».

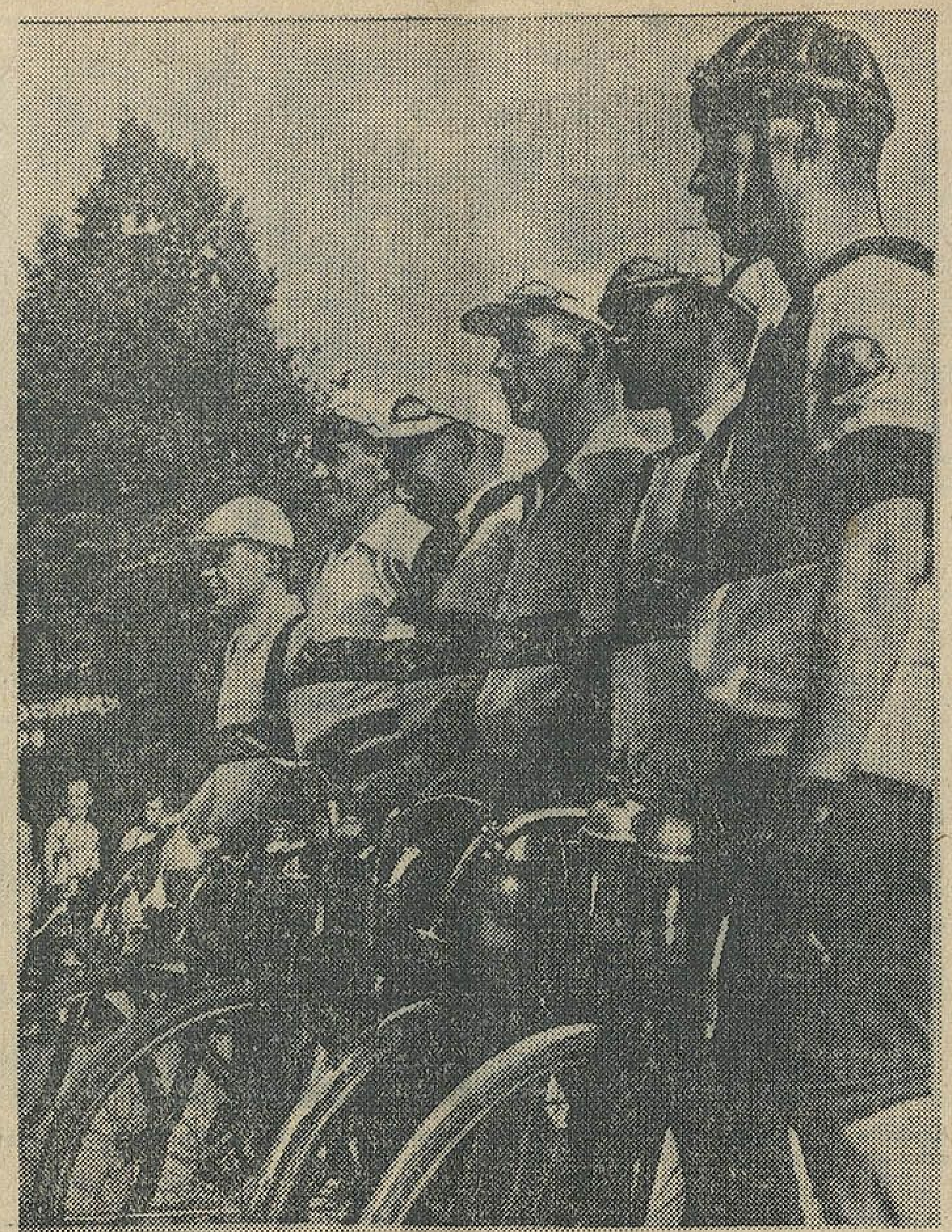

150 гоншчыкаў, удзельнікаў першага совецкага велатуру, на дарожных і гоначных машынах едуць па маршруту Масква — Кіеў — Менск — Масква (2.509 клм.). НА ЗДЫМКУ: каманда ордэна Леніна спартыўнага таварыства «Спартак», якая ўдзельнічае ў велатуры (справа налева): чэмпіён Масквы Б. Чысцякоў, М. Назараў, А. Семенчукоў, В. Курбатаў, В. Леонаў і Л. Пімёнаў. Фото Межуева (СФ).

СТАНОВІШЧА Ў ШАНХАІ

ШАНХАЙ, 19 жніўня. (БЕЛТА). У ноч на 19 жніўня японскія войскі пад прыкрыццём паветранай бамбардыроўкі прабавалі высадзіцца ў Пэючао (супроць раёна Путун) і Танцзявань, але былі вымушаны адступіць. У часе артылерыйскай перастрэлкі адзін снарад папаў у японскую кананерку.

Становішча на франтах змянілася наступным чынам: у раёне Янцзыпу японскія войскі адступілі на тэрыторыю міжнароднага сетльмента. На паўночным фронце ў Чапеі японскімі войскамі была прадпрынята агульная атака. Мост Бапзыцзяо пераходзіў з рук у рукі 5 раз, але ўсё-ж астаўся ў руках кітайскіх войск.

ПРАПАНОВА АНГЛІІ АБ НЕЙТРАЛІЗАЦЫІ РАЁНА ШАНХАЯ

ЛОНДАН, 18 жніўня. (БЕЛТА). Як перадае Рэйтэр, англійскім паслом у Токіо і Нанкіне дана інструкцыя зрабіць прапанову японскаму і кітайскаму ўрадам аб нейтралізацыі раёна Шанхая. Згодна прапановы Японія і Кітай павінны вывезці свае ўзброеныя сухапутныя і морскія сілы з Шаньхайскага раёна. Узамен Англія ўзяла-б на сябе адказнасць за абарону японскіх рэзідэнтаў пры ўмове супрацоўніцтва Францыі і Злучаных Штатаў. Вызначыць раён, які павінен быць нейтралізаван, можна было-б шляхам мясцовых перагавораў.

Лічаць, — гаворыць далей агенцтва, — што гэта прапанова павінна выпрабаваць шчырасць японскага сцвярджэння, што японскія сілы дзейнічаюць у Шанхаі толькі для абароны жыцця і маемасці японскіх грамадзян.

ВОСЬМЫ ЭТАП СОВЕЦКАГА ВЕЛАТУРУ

МАГІЛЕЎ, 20 жніўня (па тэлефону). У восьмым этапе совецкага велатуру Гомель — Магілеў (188 кілометраў) пацярпеў параженне лідэр туру Рыбальчанка. Выйграў гэты этап малады гоншчык Варшынін (Наркамат абароны, Масква). Час яго — 6 гадзін 43 мін. 37 сек. Рыбальчанка прайграў яму 7 мінут. Бальшакоў (Менск — «Дынама») закончыў гэты этап у галоўнай групе. На васьмі этапах ён на шостым месцы. Заслугоўвае пахвалы менскі гоншчык Максімаў (таварыства «Тэмп») закончыўшы восьмы этап вельмі блізка ад першых гоншчыкаў. 21 жніўня гоншчыкі стартуюць з Магілева ў Менск. У Менск яны прыбываюць у 4 гадз. 30 м. дня.

БОЙТЛЕР.

ЗНОЙДЗЕН АБЛОМАК МЕТЭАРЫТА

У Камарынскім раёне мясцовы жыхар Фама Дусёнак знайшоў на глыбіні метра вялікі камень, маючы аплаўленыя бакі і пакрыты жалезнай коркай. Аб гэтай знаходцы даведаліся працоўныя ў раёне супрацоўнікі геалагічнай экспедыцыі Акадэміі навук БССР. Яны ўстанавілі, што гэты камень з'яўляецца абломкам метэарыта, час падзення якога пакуль цяжка вызначыць.

Як паведамілі ў Інстытуце геалогіі Акадэміі навук БССР 26 год таму назад у тым-жа Камарынскім раёне быў знойдзен абломак метэарыта, але некалькі меншага размеру.

У геалагічны музей Акадэміі навук БССР ужо дастаўлен знойдзены абломак метэарыта. Ён адносіцца да групы камяніста-жалезістых віл. Вага яго каля 18 пудоў.

Цікава адзначыць, што пры набліжэнні да метэарыта магнітная стрэлка компаса адхіляецца ад нармальнага становішча на 90 градусаў.

Інстытут геалогіі запрасіў з Масквы спецыялістаў метэарытнай камісіі Акадэміі навук СССР для дадатковага вывучэння знойдзенага ў БССР абломку метэарыта.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

ЦЭНТРАЛЬНЫ ФРОНТ

Згодна вестак іспанскага міністэрства абароны, 18 жніўня на ўсіх сектарах цэнтральнага фронта адбывалася лёгкая перастрэлка. На бок рэспубліканцаў перайшлі 6 салдат.

Каля Пуэбла-Нуэва агнём рэспубліканцаў знішчаны групы мяцежнікаў, якія накіроўваліся ў Себольо Монтэ Арагон.

УСХОДНІ (АРАГОНСКІ) ФРОНТ

Згодна вестак іспанскага міністэрства абароны, у сектары Тэруэля рэспубліканцы занялі важныя высоты і вёску Вільястар (за 8 кілометраў на поўдзень ад Тэруэля).

Пры ўзяцці 18 жніўня рэспубліканскімі войскамі гары Лос Сантос была падабрана вялікая колькасць вінтовак, ручных гранат, а таксама працівагазаў, кінутых мяцежнікамі.

ПАЎНОЧНЫ ФРОНТ

Мяцежнікі, карыстаючыся падтрыманнем вялікай колькасці самалётаў, танкаў і артылерыі, занялі ў сектары Сантандэра некалькі пазіцый, дзе ўзпялі італьянскі флаг. Рэспубліканскія войскі пасля бліскучай контратакі занялі пазіцыі Крус даль Маркес. Паўторная спроба непрыяцеля пранікнуць у даліну Рэйноса ў напрамку Торалавега скончылася няўдачай.

Згодна вестак, атрыманых агенцтвам Эспань з надзейных крыніц, іспанскія мяцежнікі сканцэнтравалі на сантандэрскім фронце армію да 40 тысяч чалавек, у тым ліку італьянскую дывізію. Войскі мяцежнікаў маюць магутную артылерыю, у тым ліку цяжкую, у большасці германскай вытворчасці. У распараджэнні паўночнай арміі мяцежнікаў ёсць таксама да 50 бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў. Усімі аперацыямі кіруе генерал Давіла, штаб якога складаецца амаль выключна з германскіх і італьянскіх ваенных спецыялістаў.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ

Рэспубліканская авіяцыя 18 жніўня бамбардыравала размяшчэнне мяцежнікаў у Алфахарын і Вільяфранка дэ Эбро (на паўднёвы ўсход ад Сарагосы), дзе ў рэзультаце бамбардыроўкі ўзніклі пажары. У часе паветранага бою над Сарагосай адзін мяцежны самалёт быў збіт. (БЕЛТА).

ХВАЛЯВАННІ Ў ЛАГЕРЫ МЯЦЕЖНІКАЎ

ВАЛЕНСІЯ, 18 жніўня. (БЕЛТА). Згодна паведамлення міністэрства абароны, у Сарагосе, на ўсходнім фронце, адбываліся баі ў лагеры мяцежнікаў. На рэспубліканскіх пазіцыях была чуваць узмоцненая перастрэлка. Фашысцкая артылерыя, спыніўшы абстрэл рэспубліканскіх пазіцый, сканцэнтравала агонь па Сарагосе.

Мяцежнікі перакінулі ў Сарагосу рад часцей, знятых з раёнаў Кінто і Бельчытэ. З акопаў мяцежнікаў раздаваліся галасы, запрашаўшыя рэспубліканскіх салдат выступіць разам супроць замежных захватчыкаў.

АДЗІНСТВА ДЗЕЯННЯЎ ПРАЦОЎНЫХ ІСПАНІІ

ВАЛЕНСІЯ, 19 жніўня. (БЕЛТА). На пасяджэнні ўсеіспанскага камітэта сувязі паміж комуністычнай і соцыялістычнай партыямі выпрацаваны асноўныя пункты сумеснай праграмы дзеяння абодвух партый. Гэта праграма, падпісаная прадстаўнікамі абодвух партый, разасланы ўсім нізавым арганізацыям абодвух партый і павінна служыць базай у іх штодзеннай рабоце.

Выпрацаваная праграма прадугледжвае наступнае ўмацаванне баявой магутнасці рэспубліканскай народнай арміі: стварэнне магутных вайсковых рэзерваў, сістэматычная чыстка арміі ад агентаў мяцежнікаў; вылучэнне на камандныя пасты вызначыўшыхся салдат, арганізацыя адзінага камандвання ўсёй арміі і ўсімі франтамі; стварэнне магутнай ваеннай прамысловасці і павышэнне прадукцыйнасці ваенных заводаў; актыўная садзейнасць ураду ў пабудове ўмацаванняў на франтах і газасхоў у тылу; садзейнасць ураду ў наладжванні работы транспарту для абслугоўвання фронта і тылу і т. д.

Далей праграма прадугледжвае прынятце мер па паляпшэнню матэрыяльнага становішча працоўных, па паляпшэнню ўмоў працы і павышэнню іх культурнага ўзроўню.

У адносінах сялянства праграма патрабуе правядзення аграрнай палітыкі, стымулюючай павелічэнне сельскагаспадарчай прадукцыі і паляпшэнне матэрыяльнага ўзроўню працоўных сялян; забеспячэнне сялянам вольнага выбару калектыўнай ці аднаасобнай сістэмы апрацоўкі зямлі і т. д.

У праграме ўказваецца на неабходнасць правядзення харчовай палітыкі, якая-б забяспечвала ў першую чаргу харчаваннем байцоў на фронце, абучаемых вайсковых рэзерваў, транспартных рабочых і рабочых ваеннай прамысловасці.

Праграма патрабуе правядзення мер, якія забяспечылі-б поўны грамадскі парадак на ўсёй тэрыторыі Іспанскай рэспублікі і ачысцілі-б тыл ад шпіёнаў і правакатараў.

Рад пунктаў праграмы прысвечан умацаванню народнага фронта, правядзенню палітыкі, якая забяспечвае адзінства профсаюзных арганізацый і аб'яднанне ўсёй іспанскай рэспубліканскай моладзі.

Абедзве партыі рашылі дабівацца адзінства дзеянняў Комінтэрна, другога Інтэрнацыянала і Амстэрдамскага аб'яднання профсаюзаў.

Асобны пункт праграмы падкрэслівае неабходнасць умацавання цеснай сувязі народаў Іспаніі з народамі Совецкага Саюза. Абедзве партыі лічаць, што абарона СССР — свяшчэнны абавязак не толькі соцыялістаў і комуністаў, але і ўсіх антыфашыстаў. Абедзве партыі будуць выкрываць ворагаў Совецкага Саюза, краіны соцыялізма.

АД МАГІЛЕЎСКАГА ГАРКОМА КП(б)Б

Згублены партыйны білет за № 875263, выданы Магілеўскім РК КП(б)Б на імя Стаскевіча Лукі Марыновіча, лічыць несапраўдным.

Сакратар Магілеўскага гаркома КП(б)Б. ХРЫПАЧ.

ДЗЁННІК

Нарада прапагандыстаў Кагановіцкага раёна г. Менска адбудзецца 21 жніўня, у 7 гадзін вечара, у памяшканні Дома тэхнікі.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

ДЗЯРЖЦЫРК

Парк імя Горкага (тэл. 22-725).

Навінка спорту

футбольны матч на веласіпедах выконваюць 7 МОРЭНО

Гастроль 2-ДЭРЫНГ палёт на аэраплане.

Апошнія гастролі ЛЕО-МАРО

4 ДОРЭН гімнасты на турніках і шмат іншых нумароў.

Пачатак у 9 г. вечара. Каса адкрыта з 10—2 і з 5—10 г. в.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО:

Памяшканне Бел. дзярж. драм. тэатра т. 24-905 — Гастролі Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР

1) КАМЕННЫ ГОСЦЬ

2) «БАРЫШНЯ КРЕСТЬЯНКА»

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка» НА ПАЎНОЧНЫМ ПОЛЮСЕ. На летняй эстрадзе—канцэртн. аддз.

Дзіцячы гукавы кінотэатр МЫ З КРАНШТАТА

Гукавы кінотэатр «Пролетарый» НА ДАЛЁКІМ УСХОДЗЕ. На летняй эстрадзе—канцэрт. адда.

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал» СЫН РЫБАКА

Гукавы кінотэатр «Спартак» НАЗАР СТАДОЛЯ

ДА НОВАГА НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА

МАГАЗІНАМІ №№ 1, 24, 28 МЕНСКАЙ КАНТОРЫ БЕЛПРАМГАНДЛЯ

ВЫПУШЧАНЫ ДА ШКОЛЬНАГА БАЗАРА, які адкрыўся 20 жніўня ў парку імя Горкага (б. „Профінтэрн")

СТАБІЛЬНЫЯ ПАДРУЧНІКІ, РОЗНЫЯ ШКОЛЬНЫЯ ПРЫЛАДЫ— СШЫТКІ, ДЗЕННІКІ, АЛОЎКІ, РУЧКІ, ПЕР'І і ЎВЯЛІКІМ АСАРТЫМЕНЦЕ ДЗІЦЯЧЫ ТРЫКАТАЖ, АБУТАК, ГАТОВАЕ ПЛАЦЦЕ, ГАЛАЎНЫЯ ЎБОРЫ, БЯЛІЗНА, МЫЛА ТУАЛЕТНАЕ і розныя інш. ТАВАРЫ

ШКОЛЬНІКІ! УСЕ НА ШКОЛЬНЫ БАЗАР!

МЕНСКАЯ 2-гадовая ШКОЛА МЕДСЯСЦЁР абвяшчае НАБОР НА 1937—38 НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

Школа медсясцёр рыхтуе медыцынскіх сясцёр па догляду за хворымі.

У школу прымаюцца грамадзяне абодвага полу ад 15 да 35 год, якія маюць агульнаадукацыйную падрыхтоўку не ніжэй 7 класаў сярэдняй школы.

Усе паступаючыя ў школу падвяргаюцца прыймовым іспытам па матэматыцы (арыфметыцы, алгебры, геаметрыі), фізіцы, геаграфіі, беларускай і рускай мовах і канстытуцыі.

УВАГА. Грамадзяне, якія маюць пасведчанне аб сканчэнні 7 класаў сярэдняй школы па асноўных прадметах на выдатна, а па маляванню, чарчэнню, спевах, музыцы, фізкультуры не ніжэй чым на добра, прымаюцца без іспытаў.

ПРЫЕМ ЗАЯЎ ПРАЦЯГНУТ ДА 25 ЖНІЎНЯ.

Іспыты з 15 па 25 жніўня.

Да заявы неабходна прыкласці: а) атэстат аб сканчэнні НСШ (у арыгінале), б) метрычны выпіс, в) даведку аб стане здароўя, г) 2 фотакарткі, д) аўтабіяграфію і е) на 40 кап. паштовых марак.

Слухачы забяспечваюцца стыпендыяй згодна існуючых правіл. Інтэрнатам школа не забяспечвае, але выплачвае кватэрныя.

Дакументы накіроўваць па адрасу: г. Менск, Клінічны гарадок, школа медсясцёр.

Канцылярыя адкрыта з 9 да 5 гадзін дня.

ДЫРЭКЦЫЯ ШКОЛЫ.

УСЕ НА ШКОЛЬНЫ БАЗАР!

У парку імя Горкага (былы сад «Профінтэрн») абсталёван КНІЖНЫ КІЁСК БЕЛАДДЗЯЛЕННЯ КОГІЗ'А.

ЁСЦЬ ВЯЛІКІ ВЫБАР ПАДРУЧНІКАЎ і ДЗІЦЯЧАЙ ЛІТАРАТУРЫ, а таксама сшыткі, пер'і, алоўкі і інш. школьна-пісьмовыя прылады.

Там-жа можна ПРАДАЦЬ па ўстаноўленай расцэнцы СКАРЫСТАНЫЯ СТАБІЛЬНЫЯ ПАДРУЧНІКІ.

ДА ВЕДАМА ДЫРЭКТАРОЎ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І ВЫНАХОДЦАЎ

ЭКСПЕРЫМЕНТАЛЬНЫЯ МАЙСТЭРНІ НАРКАММЯСЦПРОМА І БЮРО ТЭХНІЧНАЙ КАНСУЛЬТАЦЫІ І КАНСТРУКТАРСКАГА АФАРМЛЕННЯ ПРЫ ЦЭНТРАЛЬНЫМ ДОМЕ ТЭХНІКІ Ў МЭТАХ САДЗЕЙНАСЦІ ВЫНАХОДНІЦТВУ

ПРЫМАЮЦЬ ЗАКАЗЫ на РАСПРАЦОЎКУ РАБОЧЫХ ЧАРЦЯЖОЎ ВЫНАХОДНІЦТВАЎ, ТЭХНІЧНЫХ УДАСКАНАЛЕННЯЎ, А ТАКСАМА НА ВЫРАБ МАДЭЛЕЙ І ПРАМЫСЛОВЫХ УЗОРАЎ АПОШНІХ, ПА ДАГАВОРАХ.

АДРАС: Г. МЕНСК, КОМСАМОЛЬСКАЯ, 25, ЦЭНТРАЛЬНЫ ДОМ ТЭХНІКІ.

АДМІНІСТРАЦЫЯ.

ДА ВЕДАМА ТРЫМАЛЬНІКАЎ АБЛІГАЦЫЙ ДЗЯРЖАЎНЫХ УНУТРАНЫХ ПАЗЫК СССР

1 ВЕРАСНЯ 1937 ГОДА ЗАКАНЧВАЕЦЦА ТЭРМІН АБМЕНУ АБЛІГАЦЫЙ раней выпушчаных пазык на аблігацыі пазыкі Другой Пяцігодкі (выпуск чацвертага года) у сувязі з праведзенай у 1936 годзе канверсіяй дзяржаўных унутраных пазык.

АБМЕНУ ПАДЛЯГАЮЦЬ АБЛІГАЦЫІ НАСТУПНЫХ ПАЗЫК: Трэцяй пазыкі індустрыялізацыі; пазыкі «Пяцігодка ў чатыры гады»; пазыкі Трэцяга рашаючага года пяцігодкі; пазыкі Чацвертага завяршаючага года пяцігодкі, пазыкі Другой Пяцігодкі (выпускаў першага, другога і трэцяга года).

К 1 ВЕРАСНЯ 1937 г. усе грамадзяне, якія маюць на руках аблігацыі пералічаных пазык, павінны абмяняць гэтыя аблігацыі ў ашчадных касах на аблігацыі пазыкі Другой Пяцігодкі (выпуск чацвертага года).

Грамадзяне, якія захоўваюць аблігацыі гэтых пазык у ашчадных касах, могуць абмяняць гэтыя аблігацыі пры асабістай яўцы, або шляхам пасылкі ў ашчадную касу пісьмовай заявы разам з захоўна-ссудным пасведчаннем.

Грамадзяне, якія падпісаліся на ўказаныя вышэй пазыкі, але не атрымаўшыя ў свой час на рукі аблігацый у сваім прадпрыемстве, установе, або сельскім совеце, павінны запатрабаваць аблігацыі і абмяняць іх на аблігацыі Пазыкі Другой Пяцігодкі (выпуск чацвертага года) у цэнтральнай, або раённай ашчаднай касе.

ПАСЛЯ 1-га ВЕРАСНЯ 1937 года УСЕ АБЛІГАЦЫІ РАНЕЙ ВЫПУШЧАНЫХ ДЗЯРЖАЎНЫХ УНУТРАНЫХ ПАЗЫК, ЯКІЯ ПАДЛЯГАЮЦЬ АБМЕНУ У СУВЯЗІ З КАНВЕРСІЯЙ, ТРАЦЯЦЬ МОЦ І АБМЕНЬВАЦЦА НЕ БУДУЦЬ.

Галоўнае Кіраўніцтва дзяржаўных працоўных ашчадных кас і дзяржаўнага крэдыта.

МЕНСКАЯ ЗУБАЎРАЧЭБНАЯ ШКОЛА абвяшчае ПРЫЁМ НА АДНАГАДОВЫЯ КУРСЫ ЗУБНЫХ ТЭХНІКАЎ.

Курсы рыхтуюць зубных тэхнікаў па каўчуку, металу і складаных зубных пратэзах.

На курсы прымаюцца грамадзяне ад 15 да 35 год.

Усе паступаючыя павінны трымаць іспыты за 7 класаў НСШ па беларускай і рускай мовах, матэматыцы і грамадазнаўству.

Заявы падаюцца на імя дырэктара школы з указаннем — на курсы зубных тэхнікаў, з наступнымі дакументамі: аўтабіяграфія, атэстат аб сканчэнні НСШ, даведка аб нараджэнні, дзве фотакарткі з уласнаручнымі подпісамі. Усе дакументы падаюцца ў арыгіналах. Стыпендыя 75 руб. у месяц. Інтэрнатам не забяспечваюцца, курсанты часткова забяспечваюцца кватэрнымі.

Прыём заяў да 1 верасня. Іспыты з 1 да 5 верасня.

Адрас: г. Менск, Першамайская, 7, зубаўрачэбная школа.

ДЫРЭКЦЫЯ.

ПАТРАБУЮЦЦА для работы ў Менску ІНЖЫНЕР-ЛЕСАВОД, СТАРШЫЯ САДОЎНІКІ, БУХГАЛТАР-КАРТАТЭТЧЫК, ПРАДАЎШЧЫЦЫ КВЕТАК з латкоў.

Звяртацца: Менск, вул. Карла Маркса, 60, тэл. 24-231, Трэст зялёнага будаўніцтва.

МЯНЯЮ КВАТЭРУ з 2 пакояў і кухні з усімі выгодамі ў Віцебску на кватэру ў Менску.

Даведацца: Менск, Інтэрнацыянальная, 6, медсанкіраўніцтва ЦК Чырвонага Крыжа, Свердлоў, з 10—4 г. дня. Віцебск, Калініна, 13/20, кв. 16, 3 паверх.

Уп. Галоўлітбела № К—3021. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63. К., Б., Б.